

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านดอนหัวมัน

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

(อ.ภก.ดร. เกรียงศักดิ์ เอี่ยมเก็บ)

กรรมการสอบ

(อ.ดร. ราเชนทร์ โกศลวิตร)

(อ. มงคล ผจงธนสถัญญ์)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

16 ต.ค. 2545

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี, ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคลและกลุ่มบุคคล ต่างๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการและด้านการดำเนินงาน วิจัย อาทิเช่น

- อาจารย์เกษัษกร ดร. เกียรติศักดิ์ เอี่ยมเก็บ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
 - นางรัญญลักษณ์ เปล่งวุฒิไกร ผู้ช่วยอาจารย์นิเทศก์
 - อาจารย์ ดร. ราเชนทร์ โกศลวิตร กรรมการสอบ
 - อาจารย์ มงคล ผจงชนสถิตย์ กรรมการสอบ
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญกมล กลั่นศรีสุข
 อาจารย์ ดร. พัฒนา กิติอาญา คุณพรพิศ มุลตระการ และคณาจารย์ประจำ
 สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัย
 เทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำแนะนำปรึกษาทางด้านวิชาการ
- พัฒนาการชุมชนอำเภอเมืองและพัฒนารชุมชนตำบลกฤษณา จังหวัด
 นครราชสีมา ที่ให้คำปรึกษาด้านการปฏิบัติการในพื้นที่ และการสร้างความ
 สัมพันธ์กับชุมชน
 - นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ประธานกองทุนหมู่บ้าน ที่ให้ข้อมูล
 และอำนวยความสะดวก และขอขอบคุณพี่น้องในหมู่บ้านที่ได้ให้ความ
 อนุเคราะห์ต่างๆ

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการ
 ศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

นางสาวอรชา สงวนวงศ์จิตร

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
หน้าอ้อมิติ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญแผนภาพ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลังหรือหลักการและเหตุผล.....	1
วัตถุประสงค์ของการประเมิน โครงการ.....	2
กรอบความคิดทฤษฎี.....	2
วิธีดำเนินการ.....	6
ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมิน โครงการ.....	6
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	7
นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ.....	7
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544.....	9
ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	16
แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	18
แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	19
การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	19
หลักการประเมิน โครงการแบบชีพโฟมเดล.....	20
การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	21

เรื่อง	หน้า
เอกสารหลักวิชาอื่น ๆ	22
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินและเครื่องมือ.....	23
วิธีการประเมิน โครงการ.....	23
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	26
ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมิน โครงการ.....	26
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ.....	39
ผลการประเมินบริบทชุมชน.....	39
ผลการประเมิน โครงการ โดยภาพรวม.....	43
ผลการประเมินเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้ดูแล.....	47
สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมิน โครงการ.....	48
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	51
วัตถุประสงค์ของการประเมิน โครงการ.....	51
วิธีดำเนินการ.....	51
ผลการดำเนินการ.....	52
อภิปรายผล.....	52
ข้อเสนอแนะ.....	54
บรรณานุกรม.....	55
ภาคผนวก.....	56
ประวัติผู้เขียน.....	57

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพ	หน้า
1. แผนภาพแสดงองค์ประกอบของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบ “ซีพีโมเดล”.....	3
2. ความคิดพื้นฐานการประเมินของ “สต๊าฟเฟิลบีม”.....	4
3.แผนภูมิ ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการประเมินและการตัดสินใจของ “สต๊าฟเฟิลบีม”	5
4. แผนภาพแสดงองค์ประกอบของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบ “ซีพีโมเดล”.....	20
5.แผนภาพแสดงองค์ประกอบและการทำงานอย่างเชื่อมโยงกันของหน่วยระบบกองทุน (หน่วยระบบ A) กับหน่วยระบบผู้กู้ทุกราย (หน่วยระบบ)	24

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. บริบทระดับประเทศ.....	39
2. บริบทระดับท้องถิ่น.....	41
3. ลักษณะของประชากร.....	42
4.รายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านดอนห้วยมน.....	44

บทที่ 1

บทนำ

1. ภูมิหลังหรือหลักการและเหตุผล

เนื่องจากประเทศไทยได้ประสบกับปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ประชาชนในเมืองหลวงต้องประสบปัญหาอย่างหนักถูกปลดออกจากการงาน ทำให้ต้องตัดสินใจกลับสู่บ้านเกิดในชนบท แต่ไม่เฉพาะประชาชนในเมืองหลวงเท่านั้นประชาชนในชนบทก็ต้องประสบปัญหาเช่นเดียวกัน ทำให้เกิดความยากจนของประชาชนในชนบทและชุมชนเมือง เพราะไม่มีทุนและขาดแหล่งเงินทุนที่เชื่อถือได้ เพื่อมาสร้างอาชีพ และสร้างรายได้

ต่อมารัฐบาลภายใต้การนำของ พ.ต.ท.ดร. ทักษิณ ชินวัตร ได้มีแนวทางในการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม คือ “การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงการหลัก และเร่งด่วนตามนโยบายของรัฐบาลที่จะใช้เป็นมาตรการหนึ่ง ในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นรูปธรรมให้ได้ผลชัดเจนและรวดเร็วด้วยมั่นใจว่าจะช่วยลดความยากจน และนำไปสู่การสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับประชาชน โดยรัฐบาลจะเป็นผู้ลงทุนทางสังคมเป็นการสร้างและกระจายโอกาสแก่ชีวิตประชาชน” และอีกประการหนึ่งประชาชนจะมีโอกาสใช้ภูมิปัญญาและศักยภาพเพื่อก้าวสู่เศรษฐกิจที่ใช้ความรู้เป็นฐานในการหารายได้ เพื่อพัฒนาบ้านเกิดของตนเอง

โดยได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติขึ้นตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อจัดสรรเงินให้หมู่บ้านและชุมชนเมือง หมู่บ้านละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุน สร้างงาน สร้างอาชีพเสริมและสร้างรายได้ ลดรายจ่าย ให้แก่ประชาชนในชุมชนเมืองและหมู่บ้าน เมื่อได้รับการจัดสรรเงินแล้วหมู่บ้านและชุมชนต้องบริหารจัดการเงินกองทุน ด้วยตนเองเพื่อเป็นประโยชน์แก่หมู่บ้านและชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดโดยการกระจายอำนาจสู่ประชาชน และการเชื่อมโยง กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

เพื่อให้ทราบว่าโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบรรลุวัตถุประสงค์ ตามเจตนารมณ์ข้างต้นหรือไม่จึงมีการประเมินกองทุนหมู่บ้าน โดยมีนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตที่เข้ามาประจำอยู่ในหมู่บ้านเขียนเรียบเรียงรายงานการประเมินในรูปของ “สารนิพนธ์” เพื่อการประเมินการติดตาม การดำเนินงาน ในทุกขั้นตอนในเรื่องการบริหารเงินกองทุน มีวิธีการดำเนินงานอย่างไร มีประสิทธิภาพและสำเร็จมากน้อยเพียงใด

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

2.1 เพื่อให้ทราบถึงกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของ หมู่บ้านคอนหัวมัน ตำบลกฤษณา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา เป็นหมู่บ้านที่ผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานว่าบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

- 2.1.1 ท้องถิ่นชุมชนมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ
- 2.1.2 ท้องถิ่นชุมชนมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง
- 2.1.3 เศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศได้รับการกระตุ้น และมีภูมิคุ้มกัน
- 2.1.4 ท้องถิ่นชุมชนมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน
- 2.1.5 ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพ และความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

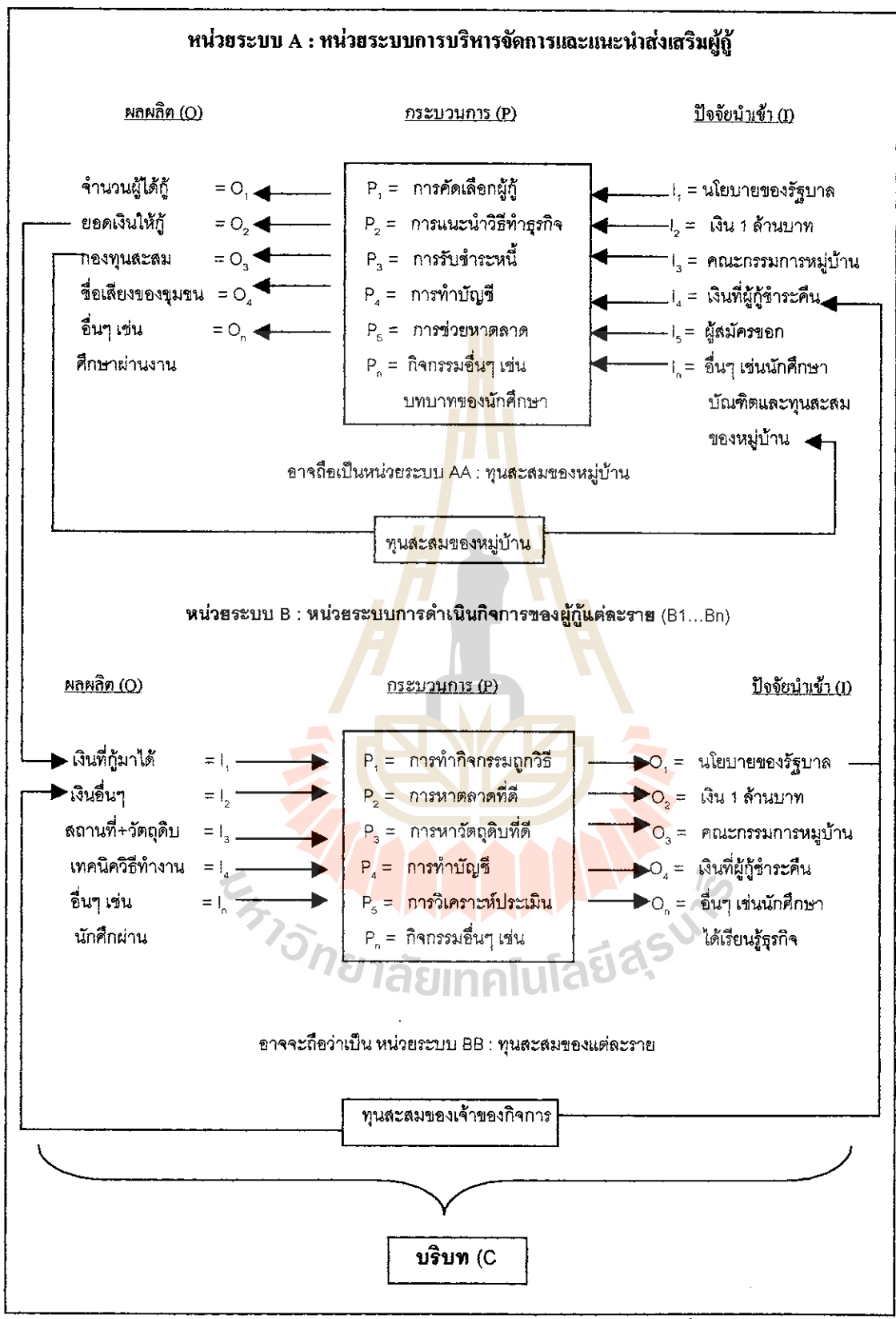
2.2 เพื่อให้สารนิพนธ์เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กร เพื่อการเรียนรู้ซึ่งมีความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในชุมชนท้องถิ่นระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับประเทศ

3. กรอบความคิดทฤษฎี

กรอบความคิดทฤษฎีการเลือกแบบการประเมินเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางการประเมินโครงการควรมีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและจุดประสงค์ของโครงการตามจุดประสงค์ของการนำไปใช้ ต้นแบบทางความคิดที่ผู้วิจัยใช้การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ได้แก่ ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า “ซีพีพีโมเดล” ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ประกาศนียบัตรการจัดการและการประเมินโครงการ โดยที่อักษรมีความหมายดังนี้

C	ย่อมาจาก	Context	คือ บริบทของหน่วยระบบ
I	ย่อมาจาก	Input	คือ ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Process	คือ กระบวนการของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Product	คือ ผลผลิตของหน่วยระบบ

แผนภูมิต่อไป แสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบของ “ซีพีพีโมเดล”

จากแผนภาพจะเห็นตามหลักการของทฤษฎีระบบ และสิ่งเหล่านี้ คือ

จากแผนภาพ แสดงโดยรวมของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและผู้กู้จึงประกอบด้วย 2 ส่วน
 ส่วนที่1 เป็นหน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำ
 ส่งเสริมผู้กู้โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ AA

ส่วนที่2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละ
 รายโดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ BB

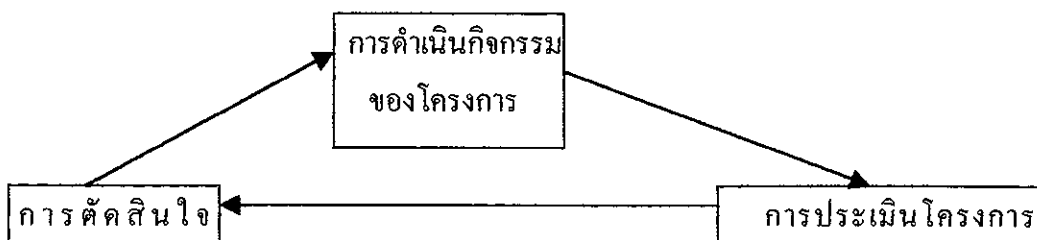
สำหรับหน่วยระบบ A มีปัจจัยนำเข้าได้แก่ I ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏใน
 แผนภูมิกระบวนการทำงาน ได้แก่ P ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ และมีผลผลิตได้แก่
 ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ และมีผลผลิตได้แก่ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ

หน่วยระบบ B คล้ายกับหน่วยระบบ A คือหน่วยระบบของผู้กู้แต่ละคนมีปัจจัย
 นำเข้าได้แก่ I ที่จะนำมาประกอบกิจการของผู้กู้แต่ละรายมี P คือ กระบวนการทำอาชีพแต่ละราย
 และมี O ได้แก่ ผลผลิตตามรายการ

ความเชื่อมโยงที่สำคัญของหน่วยระบบ A และ B คือหน่วยระบบกองทุนเป็นผู้
 ให้เงินกู้แก่หน่วยระบบ B และอาจจะช่วยหาตลาดจำหน่ายสินค้าบางอย่างตลอดจนช่วยหาวิธีแนะ
 นำดำเนินกิจการให้ได้ผลดี ส่วนหน่วยระบบ B เมื่อดำเนินกิจการได้ผลดีส่งคืนเงินกู้ให้กับหน่วย
 ระบบ A

บริบท (C) ในที่นี้หมายถึงรวมถึง บริบทหน่วยระบบ A และ B เช่นสภาพภูมิ
 ประเทศและประชาชน ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปของประเทศและนโยบายของรัฐบาลที่
 เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- 3.1 แนวความคิดและรูปการประเมินชีพของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam SCIPP MODEL) กล่าวว่า “การประเมินเป็นกระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ” มีแนวความคิดพื้นฐาน คือ

แผนภูมิที่ 2.4 ความคิดพื้นฐานการประเมินของสตัฟเฟิลบีม ได้จำแนกออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่1 กำหนดหรือระบุข้อมูลที่ต้องการ

ขั้นตอนที่2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่3 วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศ เพื่อนำเสนอผู้บริหาร

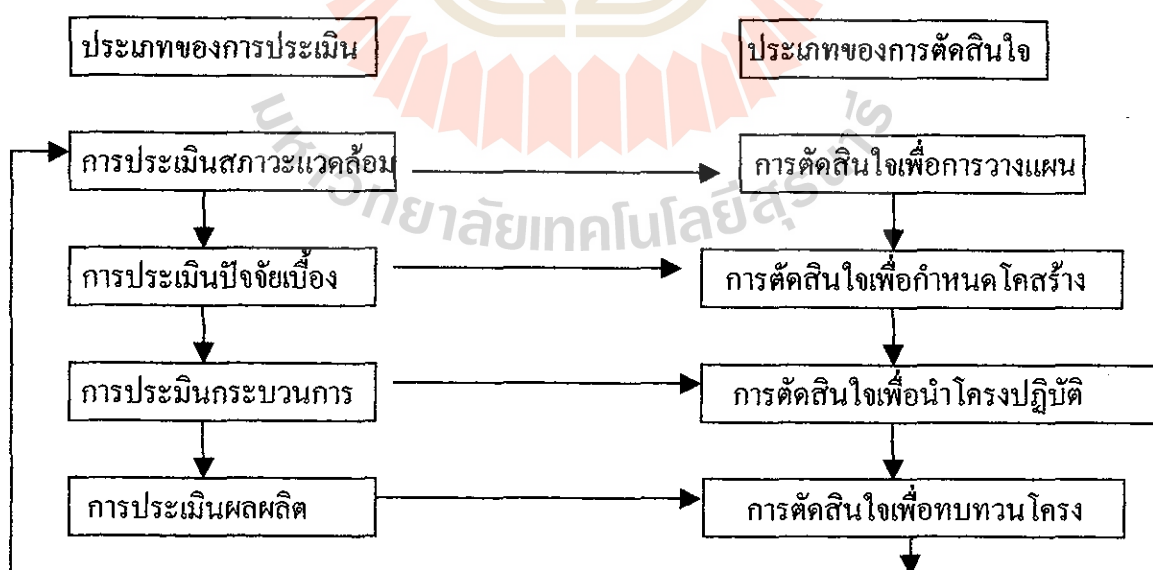
สตףเฟิลบีม กำหนดประเด็นที่ประเมินเป็น 4 ประเภท รูปแบบการประเมินแบบซีพีพี (CIPP MODEL)

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation : C)
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I)
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P)
4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P)

นอกจากนี้ประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมิน

1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planing Decisions)
2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring Decision)
3. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementing Decision)
4. การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recycling Decision)

แผนภูมิ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจและประเภทของการประเมินกับการตัดสินใจของสตףเฟิลบีม

แผนภูมิที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการประเมินและการตัดสินใจของ สตףเฟิลบีม

4. วิธีการดำเนินโครงการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่1 ศึกษาวัตถุประสงค์เป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองศึกษา
กฎระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้าน

ขั้นตอนที่2 ศึกษาสถานภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนท้องถิ่น
ที่ผู้วิจัยปฏิบัติงานอยู่

ขั้นตอนที่3 การเก็บรวบรวมข้อมูล จาก บร. 1 – 12

ขั้นตอนที่4 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ (CIPP MODEL) และกำหนดตัวบ่งชี้
และ ตัวแปร

ขั้นตอนที่5 การประมวลสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นเขียนสารนิพนธ์

ขั้นตอนที่6 ลงมือเขียน บทที่ 1,2,3,4,5 บรรณานุกรม และภาคผนวกจน
สมบูรณ์

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

ผลจากการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้จะได้รับ
ประโยชน์ดังนี้

1. ได้ทราบการดำเนินงานและความเข้าใจในการจัดการกระบวนการจัดการ
กองทุนหมู่บ้านของหมู่บ้านที่ผู้วิจัยทำสารนิพนธ์อยู่

2. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของการพัฒนาและบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านคอน
หัวมัน โดยการวัดความสำเร็จในโครงการต่าง ๆ ในหมู่บ้านคอนหัวมัน

3. ทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการจัดการบริหารกองทุน
บ้านโดยมีแนวทางในการแก้ไขปัญหา และอุปสรรคอย่างถูกต้องตามแนวทางปฏิบัติ

4. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาที่มีระเบียบวิธีที่เป็นวิทยาศาสตร์ นำไปสู่
การวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

หลักวิชาที่ผู้วิจัยได้ใช้แนวความคิดนโยบาย หลักการระเบียบต่างๆ และทฤษฎีการประเมินที่มีความถูกต้องและมีเหตุผลตามหลักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มี 9 ด้าน ได้แก่

1. นโยบายหลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
3. การติดตามสังเกตการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
7. หลักการประเมิน โครงการรูปแบบการประเมินแบบชีพพ์โมเดล
8. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
9. เอกสารหลักวิชาการต่าง ๆ

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.1 นโยบายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติของรัฐเป็นนโยบายเร่งด่วนและสำคัญยิ่งเพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้าง และการพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองตนเอง

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

หลักการสำคัญของนโยบายกองทุนหมู่บ้านจะสำเร็จได้ ควรจะมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1.2.1 ความพร้อมและการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- 1.2.2 ความพร้อมของการจัดการบริหารกองทุนหมู่บ้าน โดยมี กองทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน
- 1.2.3 การตรวจสอบระบบและการประเมินผลการดำเนินงาน โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพ
- 1.2.4 การปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน ตามแนวทางให้หมู่บ้านเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา
- 1.2.5 การบริหารจัดการที่เกื้อกูลกันระหว่างกองทุนหมู่บ้านหรือกับกองทุนอื่น ๆ ที่หน่วยงานราชการจัดตั้งขึ้นในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
- 1.2.6 เสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนท้องถิ่น
- 1.2.7 ประชาชนเป็นผู้จัดการและกำหนดอนาคตกองทุนหมู่บ้านด้วยภูมิปัญญาของตน
- 1.2.8 การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น
- 1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้
- 1.3.1 เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนเพื่อการพัฒนาสร้างรายได้โดยการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย บรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วนสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิการที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้าน
- 1.3.2 กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต
- 1.3.3 เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพและการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 1.3.4 ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการกองทุนของตนเอง
- 1.3.5 เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
- 1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้องดังนี้
- 1.4.1 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
- 1.4.2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544
- 1.4.3 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

1.4.4 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544

ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้แนวทางนโยบาย หลักการวัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติดังกล่าว เป็นหลักในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วย

2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติมีระเบียบที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.1 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1. ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยมีชื่อย่อว่า กทบ. คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกิน 3 คน ให้มีที่ปรึกษาคณะกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ จำนวนอย่างน้อยสามคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน

2. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งได้อีก

3. นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งคือ

- 1) ตาย
- 2) ลาออก
- 3) เป็นบุคคลล้มละลาย
- 4) คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
- 5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- 6) ได้รับโทษจำคุกโดยพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

4. การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุมการวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงชี้ขาด

5. คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

- 1) กำหนดนโยบายการจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชน

เมือง

- 2) กำหนดแผนการจัดการหาเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผนการจัดสรรเงินให้แก่กองทุน
- 3) จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติเสนอต่อคณะรัฐมนตรี
- 4) กำหนดแผนงานและอกระเบียบข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้งและแนวทางการบริหารกองทุน
- 5) ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหาและจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน
- 6) ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและการบริหารกองทุน
- 7) แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงานเพื่อดำเนินการตามระเบียบ
- 8) ออกระเบียบ คำสั่งและประกาศอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบ
- 9) เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน
- 10) รายงานผลการดำเนินงานปัญหาอุปสรรครวมทั้งฐานะการเงินของกองทุนให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

11) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

6. การประชุมของคณะกรรมการให้นำข้อ 9 มาใช้กับการประชุมและการวินิจฉัยชี้ขาดที่ประชุมอนุกรรมการ โดยอนุโลม

7. ให้คณะกรรมการที่ปรึกษาและคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบได้เบี่ยงประชุมค่าตอบแทนตามอัตราที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาเบี่ยงประชุม และค่าตอบแทนที่ปรึกษาซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ. 2523 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยเบิกจ่ายจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

หมวด 2 สำนักคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

1. ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

2. สำนักงานมีอำนาจ หน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
- 2) ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะกรรมการอนุกรรมการ
- 3) ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

4) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบายและแนวทางการบริหารกองทุน

5) ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนและแนวทางการบริหารกองทุน

6) จัดให้มีหรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

7) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการกองทุน

8) ให้การสนับสนุนปรึกษาหารือและข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบายระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน

9) ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่น ๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องและรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการในส่วนการบริหารกองทุน

10) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ

11) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

2.2 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ข้อ 8 ให้คณะกรรมการเปิดบัญชีเงินฝากออกทรัพย์ “กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” กับธนาคารเพื่อสำรองจ่ายและเตรียมจัดสรรให้แก่กองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมืองให้ธนาคาร โอนเงินจาก “บัญชีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” เข้าบัญชีกองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมืองตามคำสั่งจ่ายของคณะกรรมการ

ข้อ 9 ให้คณะกรรมการจัดสรรเงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติไปยังบัญชีกองทุนหมู่บ้านและบัญชีกองทุนชุมชนเมือง บัญชีละหนึ่งล้านบาท ภายในระยะเวลา 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด

ข้อ 11 คณะกรรมการมีอำนาจระงับการจ่ายเงินจากบัญชีกองทุนหรือให้กองทุนขาดใช้หรือให้ส่งคืนเงินในกรณีที่กองทุนเบิกจ่ายไปแล้ว อันเนื่องมาจากมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าคณะกรรมการกองทุนไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด หรือกระทำการอันอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อกองทุน

ข้อ 13 คณะอนุกรรมการสนับสนุนมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. กำหนดแผนปฏิรูปการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้านเวียนของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นไปตามแนวทางให้หมู่บ้านเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา

2. สนับสนุนและพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด ในการทำหน้าที่ให้การสนับสนุนด้านวิชาการและการจัดการแก่งกองทุนอย่างมีประสิทธิภาพ

3. บูรณาการแผนงาน โครงการ กิจกรรม และงบประมาณ เพื่อสนับสนุนการดำเนินการของกองทุน

4. ปรับปรุงแก้ไข ระเบียบ ข้อบังคับกองทุนตามแผนงาน โครงการของรัฐ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ใกล้เคียงกับกองทุน เพื่อเอื้ออำนวยให้กลุ่มหรือองค์กรในหมู่บ้าน สามารถรวมกองทุนเข้ากับกองทุนได้ตามวัตถุประสงค์

5. แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อช่วยดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสนับสนุน

6. ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ข้อ 15 ให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดมีอำนาจหน้าที่

1. รับขึ้นทะเบียนกองทุนตามระเบียบและวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด

2. ให้ความเห็นผลการประเมินความพร้อมของกองทุน ซึ่งผ่านการประเมินของคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอร่วมกับชุมชนตามระเบียบหรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด

3. สนับสนุนให้เกิดการเตรียมความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4. ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานของกองทุนในจังหวัด ให้เป็นไปตามระเบียบหรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนดเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์

5. ประสานความร่วมมือเพื่อสนับสนุนด้านวิชาการและการจัดสรรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของกองทุนในจังหวัด

6. จัดทำระบบข้อมูลเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนต่างๆ ในจังหวัด เพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์แก่ประชาชนและส่วนที่เกี่ยวข้องต่างๆ ทราบ

7. รายงานผลการดำเนินงานของกองทุนในจังหวัดให้คณะกรรมการทราบตามระเบียบหรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด

8. แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด

9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการสนับสนุนมอบหมาย

ข้อ 16 ให้กองทุนแต่ละกองทุนมีคณะกรรมการกองทุนจำนวนไม่น้อยกว่าเก้าคน แต่ไม่เกิน 15 คน ประกอบด้วยกรรมการทั้งชายและหญิงในสัดส่วนเท่าเทียมกัน ซึ่งมาจากการคัด

เลือกกันเอง โดยสมาชิกซึ่งกรรมการดังกล่าวเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ และมีความรับผิดชอบที่จะบริหารจัดการกองทุน ซึ่งเป็นที่ยอมรับของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง และต้องมีคุณสมบัติตามข้อ 11

ข้อ 17 กรรมการกองทุนต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังนี้

1. เป็นผู้มิใช่อยู่ในทะเบียนบ้าน และอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสองปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน
 2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์
 3. ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่คิดการพินัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียหายทางการเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
 4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
 5. ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท
 6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินและความผิดฐานบุกรุก
 7. ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์การ หรือหน่วยงานที่สังกัด
 8. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540
 9. ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20(3) และ(4)
- ข้อ 18 คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้
1. บริหารจัดการกองทุน รวมทั้งตรวจสอบ กำกับ ดูแล จัดสรรผลประโยชน์ของเงินกองทุน เพื่อสอดคล้องและเกื้อกูลกับกองทุนอื่นๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้าน
 2. ออกระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์หรือวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุนที่ไม่ขัดแย้งกับระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดและต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก
 3. รับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก ทั้งที่เป็นกลุ่ม องค์การชุมชน หรือปัจเจกบุคคลในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

เลือกกันเอง โดยสมาชิกซึ่งกรรมการดังกล่าวเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ และมีความรับผิดชอบที่จะบริหารจัดการกองทุน ซึ่งเป็นที่ยอมรับของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง และต้องมีคุณสมบัติตามข้อ 11

ข้อ 17 กรรมการกองทุนต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังนี้

1. เป็นผู้มิใช่อยู่ในทะเบียนบ้าน และอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสองปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน
 2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์
 3. ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียทางการเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
 4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
 5. ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท
 6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินและความผิดฐานบุกรุก
 7. ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์การ หรือหน่วยงานที่สังกัด
 8. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540
 9. ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20(3) และ(4)
- ข้อ 18 คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้
1. บริหารจัดการกองทุน รวมทั้งตรวจสอบ กำกับ ดูแล จัดสรรผลประโยชน์ของเงินกองทุน เพื่อสอดคล้องและเกื้อกูลกับกองทุนอื่นๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้าน
 2. ออกระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์หรือวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุนที่ไม่ขัดแย้งกับระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดและต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก
 3. รับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก ทั้งที่เป็นกลุ่ม องค์การชุมชน หรือปัจเจกบุคคลในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

4. ตรวจสอบและจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ อุตสาหกรรมครัวเรือนและวิสาหกิจชุมชนในเขตท้องที่หมู่บ้านหรือชุมชนเมืองนั้นตลอดจนสำรวจและจัดทำข้อมูลดังกล่าวของกองทุนอื่นๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

5. พิจารณาการให้กู้เงินตามระเบียบหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

6. ทำนิติกรรมสัญญา หรือดำเนินการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับภาระผูกพันของกองทุน

7. จัดหรือเรียกประชุมสมาชิกตามที่กำหนดหรือได้ตกลงกัน หรือตามที่สมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของสมาชิกทั้งหมดลงลายมือชื่อทำหนังสือร้องขอ และจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่รับคำร้อง

8. จัดทำบัญชีและส่งมอบเงินที่ได้รับการจัดสรร ดอกผล ผลตอบแทน หรือรายได้ที่เกิดขึ้นจากเงินที่ได้รับการจัดสรรจากคณะกรรมการคืนให้แก่กองทุนให้ครบเต็มตามจำนวนที่ได้รับอนุมัติให้เบิกจ่าย ในกรณีที่คณะกรรมการมีหนังสือหรือคำสั่งเป็นที่สุด เนื่องจากคณะกรรมการกองทุนไม่ปฏิบัติตามหรือบริหารจัดการกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบหรือข้อบังคับ ที่กองทุนกำหนด

9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการกำหนดหรือมอบหมาย

ข้อ 19 กรรมการกองทุนมีวาระตำแหน่งคราวละ 2 ปี ในกรณีที่กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้คณะกรรมการกองทุนประกอบด้วยกรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ และให้คณะกรรมการกองทุนจัดให้มีการคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งแทนกรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อ 16 ภายในระยะเวลาสามสิบวันกรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับคัดเลือกอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้

ข้อ 21 ให้คณะกรรมการกองทุนเลือกกรรมการด้วยกันเป็นประธานกรรมการกองทุน รองประธานกรรมการกองทุน เภรวัณญิกกองทุน และเลขาธิการกองทุน

ข้อ 22 การประชุมคณะกรรมการกองทุนต้องมีกรรมการมาประชุมเกินหนึ่งในสองของจำนวนกรรมการกองทุนทั้งหมด เท่าที่มีอยู่ในขณะนั้น จึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการกองทุนไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการกองทุนทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการกองทุนและรองประธานกรรมการกองทุนไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ข้อ 23 กองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง อาจประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังนี้

1. เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการ

2. เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้โดยปราศจากภาระผูกพัน
3. เงินกู้ยืม
4. ดอกผลหรือผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากกองทุน
5. เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก
6. เงินค่าหุ้น
7. เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก
8. เงินและทรัพย์สินอื่นๆ ตามระเบียบที่กองทุนกำหนด

ข้อ 25 คณะกรรมการกองทุนสามารถกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุน ให้สมาชิกถือหุ้นของกองทุนหรือมีเงินฝากสัจจะไว้ที่กองทุน ในการชำระค่าหุ้น สมาชิกอาจชำระเป็นเงินทรัพย์สิน หรือแรงงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

ข้อ 27 นอกจากการประชุมใหญ่สามัญประจำปีแล้ว คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกประชุมวิสามัญเมื่อใดก็ได้ เมื่อมีเหตุที่ต้องขอมติหรือขอความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกตามระเบียบนี้หรือเมื่อคณะกรรมการกองทุนเห็นสมควร

นอกจากกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมใหญ่วิสามัญเมื่อใดก็ได้ เมื่อมีเหตุที่ต้องขอมติหรือขอความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกตามระเบียบนี้ หรือเมื่อคณะกรรมการกองทุนเห็นสมควร

นอกจากกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในระยะเวลาสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับการร้องขอเป็นหนังสือจากสมาชิกซึ่งเข้าชื่อกันมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

ข้อ 28 ในการประชุมสมาชิกต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด จึงเป็นองค์ประชุม สมาชิกจะมอบอำนาจเป็นหนังสือให้บุคคลอื่นมาประชุมแทนก็ได้แต่ผู้รับมอบอำนาจนั้นจะรับมอบอำนาจจากสมาชิกเกินกว่าหนึ่งรายมิได้

การประชุมคราวใดมีสมาชิกมาประชุมไม่ครบองค์ประชุม ให้นัดประชุมอีกครั้งหนึ่งภายในสิบห้าวันนับแต่วันนัดประชุมครั้งแรก ในการประชุมครั้งหลังถ้ามิใช่เป็นการประชุมใหญ่สามัญประจำปี เมื่อสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดก็ให้ถือเป็นองค์ประชุม

ข้อ 30 สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน โดยให้ยื่นคำขอกู้ดังกล่าวต่อคณะกรรมการกองทุนให้คณะกรรมการกองทุน พิจารณาเงินกู้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

ข้อ 31 คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกินจำนวนสองหมื่นบาท ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่าจำนวนที่

กำหนดไว้ ตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อให้สมาชิกพิจารณา วินิจฉัยชี้ขาดต่อไปแต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกินจำนวนห้าหมื่นบาท

ข้อ 35 การกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตาม ความเหมาะสมแห่งสัญญาเงินกู้แต่ละราย การชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนให้ผู้ กู้ชำระให้แล้วเสร็จสิ้นภายในกำหนดระยะเวลาไม่เงินหนึ่งปี นับแต่วันที่ทำสัญญา

การชำระคืนเงินกู้หรือเงินลงทุนทุกประเภท ผู้กู้หรือผู้ที่นำเงินไปลงทุนจะต้องเงิน ไปส่งคืน ณ ธนาคาร และนำหลักฐานการส่งชำระคืนเงินกู้หรือเงินลงทุนไปมอบให้คณะกรรมการ กองทุน เพื่อเป็นหลักฐานในการจัดทำบัญชีหรือดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 36 ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาไม่ชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทน ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญากู้ยืมเงิน ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ระเบียบหรือข้อบังคับที่ กองทุนกำหนดไว้อย่างแน่นอนสำหรับจำนวนที่ขาดหรือค้างชำระ เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อน ผันการชำระหนี้ คณะกรรมการกองทุนอาจพิจารณายกเลิกหรือปรับลดเบี้ยปรับอนุญาตให้ผ่อนผัน การชำระหนี้ คณะกรรมการกองทุนอาจพิจารณายกเลิกหรือปรับลดเบี้ยปรับ ให้แก่ผู้กู้ รายหนึ่งราย ใดก็ได้เมื่อมีเหตุผลอันสมควร และด้วยความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกด้วยเสียงเกินกึ่งหนึ่ง หรือดำเนินการอื่นๆ ตามระเบียบที่กองทุนกำหนด

ข้อ 37 ในกรณีที่ผู้กู้มิได้เริ่มดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการขอกู้ยืมเงินหรือเมื่อ มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้กุนำเงิน ไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร ให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจยกเลิกสัญญาและเรียกคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนที่ ค้างชำระคืนเต็มจำนวนได้โดยทันที

ข้อ 38 ให้คณะกรรมการกองทุนจัดทำบัญชีของกองทุนตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่คณะกรรมการกำหนดอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง และแจ้งให้สมาชิกทราบ รวมทั้งให้จัดทำสรุป ผลการดำเนินงานประจำปีรายงานต่อคณะกรรมการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

3. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เพื่อให้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน คอนห้วมัน ซึ่งก่อตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมและสร้าง นิติศการออมเสียดสละ เอื้ออาทร และเป็นไปด้วยความคล่องตัวมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเอื้อ ประโยชน์ต่อสมาชิกโดยรวมจึงเห็นสมควรกำหนดระเบียบการเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านคอนห้วมัน

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านคอนห้วมัน คือ

1. ที่ตั้ง กองทุนหมู่บ้านคอนห้วมัน หมู่ที่ 10 ตำบลกฤษณา อำเภอสีคิ้ว จังหวัด นครราชสีมา รหัสไปรษณีย์ 30140

2. วัตถุประสงค์

- 1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก
- 2) เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยวิธีการถือหุ้น การฝากเงินสัจจะ และเงินรับฝาก
- 3) เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก
- 4) เพื่อพัฒนาจิตใจสมาชิกให้เป็นคนดีมีคุณธรรม
- 5) เพื่อพัฒนาสมาชิกให้เป็นคนดีมีคุณธรรม

3. แหล่งที่มาของกองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังนี้

- 1) เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการ
- 2) เงินกู้ยืม
- 3) ดอกผลหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากเงินกองทุน
- 4) ค่าธรรมเนียมแรกเข้า
- 5) เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก
- 6) เงินค่าหุ้น
- 7) เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก
- 8) เงินหรือทรัพย์สินอื่น ๆ ที่กองทุนได้รับโดยไม่มีเงื่อนไขผูกพันหรือภาระติดพันอื่น

4. คุณสมบัติของสมาชิก

1) เป็นผู้ที่พำนักหรือพักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าหกเดือนก่อนการจัดตั้งกองทุน

- 2) มีอายุตั้งแต่ 20 - 60 ปี
- 3) เป็นผู้ที่มีนิสัยอันดีงามและสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกองทุน
- 4) ไม่มีประวัติเสียหายด้านการเงิน (ต้องไม่ต้องถูกฟ้อง)
- 5) เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
- 6) อุดม เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ
- 7) มีเงินฝากสัจจะและถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้น
- 8) เป็นผู้ที่สามารถประกอบอาชีพได้
- 9) ไม่เป็นผู้วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน

5. การสมัครเป็นสมาชิก

- 1) ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการกองทุน
- 2) ผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อ 4 สามารถยื่นความจำนงค์สมัครเป็นสมาชิก ได้ปีละ 1 ครั้ง
- 3) คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม

6. การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก

- 1) ตาย
- 2) ลาออกและได้รับอนุมัติให้ลาออก
- 3) วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน ถูกศาลสั่งให้เป็นบุคคลไร้ความสามารถ
- 4) ประชุมมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงของสมาชิกสองในสาม
- 5) จงใจปิดบังความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในใบสมัครสมาชิก
- 6) จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุนหรือแสดงตนเป็นปรปักษ์ไม่ให้ความช่วยเหลือร่วมมือกับกองทุน
- 7) นำทรัพย์สินของกองทุน ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ได้ระบุไว้ในสัญญาโครงการที่นำเสนอ
- 8) มีลักษณะหรือคุณสมบัติไม่ตรงกับข้อ 4

4. การติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำคัญมากในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ต้องทำตามข้อที่ 41 ของระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

1. เปิดเวทีชาวบ้านคือ ต้องมีหัวหน้าครอบครัวเข้าประชุม ไม่น้อยกว่าสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดในหมู่บ้าน

2. การเลือกคณะกรรมการกองทุนเป็นไปตามมติเวทีชาวบ้าน

3. ชุมชนเมืองให้ประธานคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอเป็นผู้ทำหน้าที่แทนผู้ใหญ่บ้าน

คุณสมบัติคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. เป็นผู้ที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านหรือชุมชนมาไม่น้อยกว่า 2 ปี

2. เป็นผู้มีอายุ 20 ปี บริบูรณ์

3. เป็นผู้ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ไม่ติดการพนัน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ไม่มีประวัติเสียด้านการเงิน และยึดมั่นระบอบประชาธิปไตย

4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือไร้ความสามารถ

5. ไม่เคยรับโทษจำคุกเว้นแต่โทษที่กระทำโดยประมาท

6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือไม่เคยกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน เว้นแต่ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินและความผิดฐานบุกรุก

7. ไม่เคยถูกไล่ออกหรือให้ออกจากราชการหรือรัฐวิสาหกิจ
8. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง
9. ไม่เคยถูกให้ออกจากคณะกรรมการกองทุน ด้วยมติของคณะกรรมการหรือมติของสมาชิก

5. การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามสภาพความเป็นจริงในด้านต่างๆดังนี้

การขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

1. การจัดทำแบบขอขึ้นทะเบียนตามแบบ กทบ. 2 ซึ่งขอรับแบบ กทบ. 2 จากคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ

2. ยื่นแบบขอขึ้นทะเบียนกับธนาคารออมสินหรือธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์ พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องคือ ข้อบังคับของกองทุน

3. เปิดบัญชีกับธนาคาร

การประเมินความพร้อมกองทุน

1. การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน

2. คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน

3. ความรู้ ประสบการณ์ และความมั่นใจการบริหารกองทุนของคณะกรรมการกองทุน

4. ระเบียบ ข้อบังคับในการดำเนินการกองทุน

5. การมีส่วนร่วมของชาวบ้านหรือสมาชิกในการจัดการกองทุน

6. การปฏิบัติของสมาชิกตามระเบียบและข้อบังคับของกองทุน

7. การเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุน

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1) คณะกรรมการกองทุนสามารถอนุมัติเงินรายหนึ่ง ไม่เกินสองหมื่นบาท ถ้าเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินคณะกรรมการเรียกประชุมสมาชิกพิจารณาชี้ขาดแต่จำนวนไม่เกินห้าหมื่นบาทและการอนุมัติเงินกู้ฉุกเฉิน คณะกรรมการเห็นควรพิจารณาตามความเหมาะสม

2) คณะกรรมการกองทุนอนุมัติเงินกู้ตามคำขอหรือบางส่วนให้บันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมและส่งงานรายละเอียดแจ้งให้ผู้กู้และธนาคารรับทราบ โดยเร็วแต่งตั้งกรรมการกองทุนอย่างน้อยสองคนเป็นผู้แทนคณะกรรมการกองทุนในการ

ทำสัญญาสัญญากับผู้ซื้อที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ให้ผู้กู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้เปิดบัญชีแจ้งหมายเลขบัญชีให้คณะกรรมการกองทุนรับทราบ โดยเร็ว

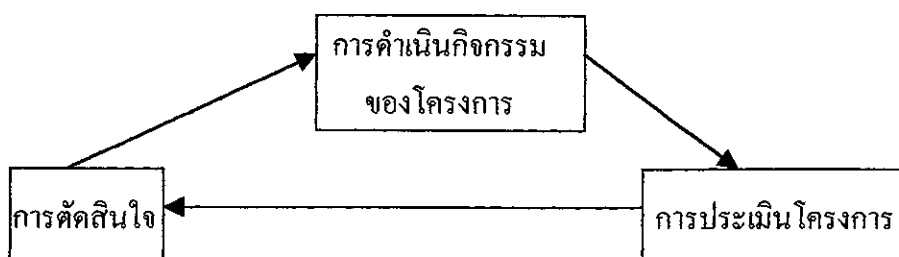
- 3) คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้เป็นบุคคลหรือทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด
- 4) คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยและตอบแทนเงินฝากเป็นอัตราที่แน่นอน
- 5) กำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมตามสัญญาเงินกู้แต่ละรายภายในระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี นับจากวันทำสัญญา ผู้กู้ที่นำเงิน ไปลงทุนเพื่อเป็นหลักฐานในการทำบัญชี
- 6) กรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาไม่ชำระคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยตามเงื่อนไขสัญญาให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ระบุในข้อบังคับที่กองทุนกำหนดไว้ตามจำนวนที่ค้างชำระ เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันชำระหนี้
- 7) กรณีที่ผู้กู้มิได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์โดยมีหลักฐานคณะกรรมการมีอำนาจยกเลิกสัญญาเรียกคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยชำระคืนเต็มจำนวน โดยทันทีและเรียกประชุมสมาชิกลงมติให้พ้นจากสมาชิกภาพในระยะเวลา 30 วันหลังจากวันเลิกสัญญาและห้ามมิให้สมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนเป็นระยะเวลา 2 ปี

กรณีกองทุนหมู่บ้านคอนหัวมัน มีเกณฑ์สำหรับการพิจารณาเงินกู้ดังนี้

- 1) การทำโครงการประกอบอาชีพ
- 2) ประเมินรายได้ของครอบครัว
- 3) ประวัติด้านการเงิน
- 4) ให้ความร่วมมือกับส่วนรวมหรือไม่

7. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบชีพพีโมเดล

การประเมินเป็นกระบวนการของการระบุหรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการรวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดการสนทนาคะที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ

ความคิดพื้นฐานการประเมินของสตีฟเฟิลบีม

จำแนกขั้นตอนของการประเมินเป็น 3 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่1 กำหนดหรือระบุข้อมูลที่ต้องการ

ขั้นตอนที่2 การเก็บข้อมูล

ขั้นตอนที่3 วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศเพื่อนำเสนอผู้บริหาร

กำหนดประเด็นที่ประเมินเป็น 4 ประเภท รูปแบบการประเมินแบบซิพพ์ (CIPP MODEL)

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation : C)
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I)
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P)
4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P)

นอกจากนี้ประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมิน

1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planing Decisions)
2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring Decsion)
3. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementing Decision)
4. การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recycling Decision)

แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจและประเภทของการประเมินกับการตัดสินใจ

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผู้วิจัยจะใช้ความคิดทฤษฎีในการประเมินโดยใช้รูปแบบการประเมินรูปแบบของการประเมินแบบซิพพ์โมเดลดังกล่าวแล้ว

หมายเหตุรายละเอียดการประเมินโครงการแบบซิพพ์โมเดลจาก “ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา” เรื่องรูปแบบการประเมิน

8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เป็นโครงการที่มุ่งสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติกองทุนแล้วเสร็จ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องนำไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน โดยการจัดสรรทุนการศึกษาแก่นักคิดให้เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ โดยกำหนดให้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา โดยหลักสูตรจะมุ่งการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินผลโครงการ การ

ความคิดพื้นฐานการประเมินของสตัฟเฟิลบีม

จำแนกขั้นตอนของการประเมินเป็น 3 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่1 กำหนดหรือระบุข้อมูลที่ต้องการ

ขั้นตอนที่2 การเก็บข้อมูล

ขั้นตอนที่3 วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศเพื่อนำเสนอผู้บริหาร

กำหนดประเด็นที่ประเมินเป็น 4 ประเภท รูปแบบการประเมินแบบซิฟฟ์ (CIPP MODEL)

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C)
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I)
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P)
4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P)

นอกจากนี้ประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมิน

1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planing Decisions)
2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring Decsion)
3. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementing Decision)
4. การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recycling Decision)

แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจและประเภทของการประเมินกับการตัดสินใจ

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผู้วิจัยจะใช้ความคิดทฤษฎีในการประเมินโดยใช้รูปแบบการประเมินรูปแบบของการประเมินแบบซิฟฟ์โมเดลดังกล่าวแล้ว

หมายเหตุรายละเอียดการประเมิน โครงการแบบซิฟฟ์โมเดลจาก “ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา” เรื่องรูปแบบการประเมิน

8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เป็นโครงการที่มุ่งสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติกองทุนแล้วเสร็จ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องนำไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน โดยการจัดสรรทุนการศึกษาแก่บัณฑิตให้เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ โดยกำหนดให้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา โดยหลักสูตรจะมุ่งการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินผลโครงการ การ

ออกแบบผลิตภัณฑ์ และการตลาด รวมถึงการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและการพัฒนาชุมชนที่ใช้ การวิจัยเป็นเครื่องมือ

เพื่อสร้างศักยภาพในการสร้างเสริมความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจ และสังคมของ ประชาชนในหมู่บ้าน ผู้การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน ทั้งกระตุนเศรษฐกิจ ฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

9. เอกสารหลักวิชาอื่นๆ

- หนังสือพิมพ์มติชน บทความ “การบริหารกองทุนล้านบาทให้มีประสิทธิภาพ”

การบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องสร้าง ความรู้การบริหารจัดการที่โปร่งใส การดำเนินงานเน้นสนับสนุน และช่วยแก้ไขปัญหาคือความเดือด ร้อนของประชาชนมากกว่ายึดกฎระเบียบตายตัว จึงต้องแก้ไขระเบียบที่ไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติ จริง การติดตามช่วยแก้ไขปัญหแก่ชาวบ้าน การเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่คณะกรรมการกองทุน การพัฒนาตัวชี้วัดการบริหารแบบโปร่งใส เพื่อให้คณะกรรมการกองทุน ทุกระดับมีแนวทางพัฒนา กลไกให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และการร่วมมือการประชารัฐ / ประชาคมทุกระดับ ร่วมเป็นกลไก ตรวจสอบให้กองทุนล้านบาทบริหารได้มีประสิทธิภาพ เพื่อประชาชนจริงๆ

- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2544

- ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วย การจัด ตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติและแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2544

- คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการจะต้องมีแนวทางในการดำเนินการ ก่อนที่จะมีการดำเนินการโครงการจะต้องมีสิ่งเหล่านี้คือ

1. สิ่งที่ต้องการประเมิน ในการประเมินสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะต้องกำหนด สิ่งที่ต้องการประเมินซึ่งได้แก่ จุดประสงค์ของการประเมิน และตัวชี้วัดการประเมินให้ชัดเจน การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ก็คือวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งของรัฐบาล

2. การวัด (Measurement) หลังจากกำหนดสิ่งที่ต้องการวัดชัดเจนก็เข้าสู่กระบวนการวัด มีกระบวนการ 2 ประการ คือ การสร้างเครื่องมือ และการออกแบบการเก็บข้อมูลเครื่องมือที่สร้างจะต้องสอดคล้องและเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัด วัดได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการวัด ในการวัดข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพย่อมใช้เครื่องมือ และวิธีการที่แตกต่างกัน

3. การตัดสินใจ (Judgement) เมื่อได้ผลจากการวัดแล้วนำมาวิเคราะห์ เพื่อพิจารณาตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ต้องการประเมิน โครงการเปรียบเทียบกับผลที่วัดได้กับเกณฑ์ หรือตัวชี้วัดตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ในการตัดสินใจจะต้องสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการประเมิน

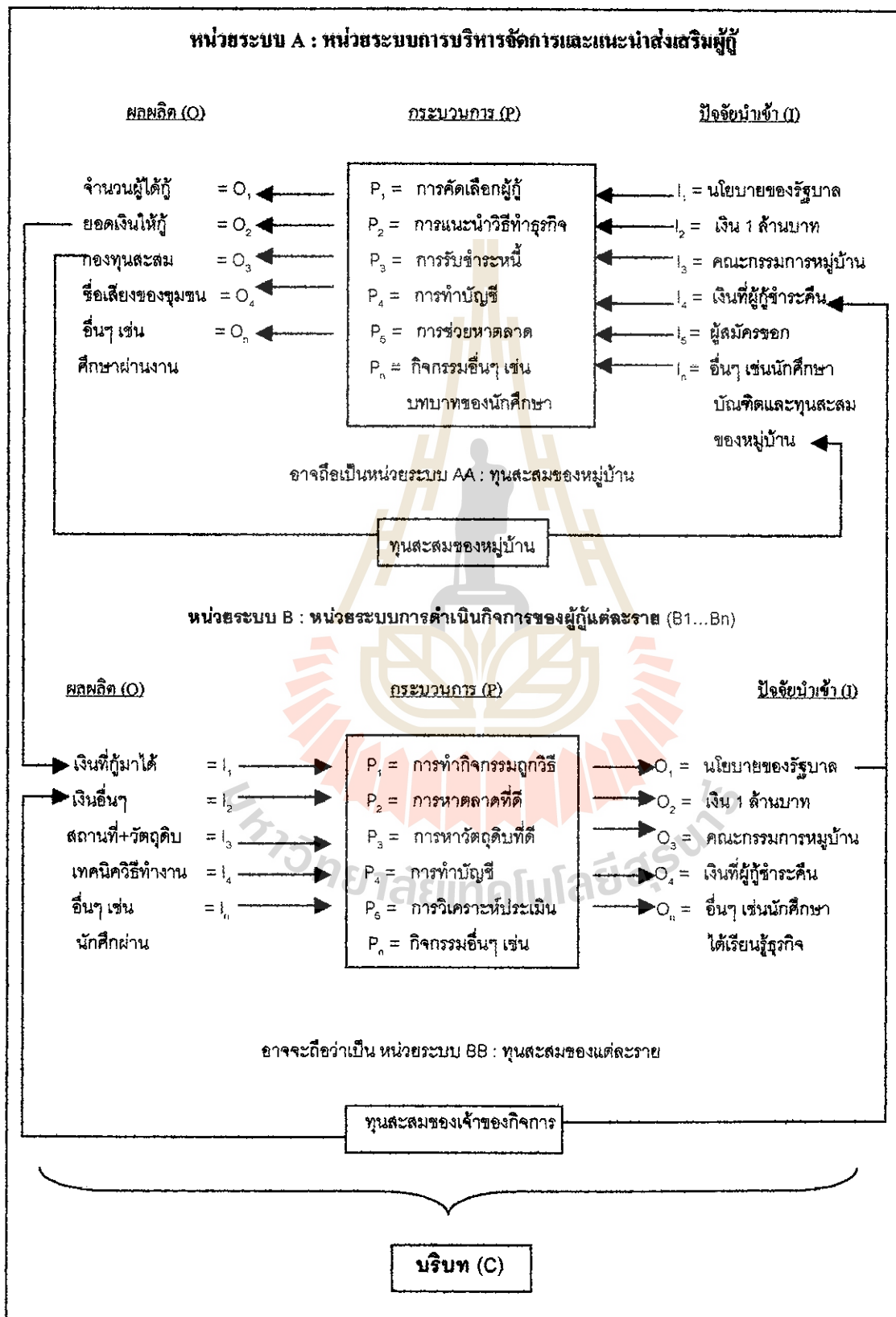
1. วิธีการประเมินโครงการ

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองผู้เขียนได้ใช้วิธีการประเมินโครงการโดยใช้กรอบความคิดทฤษฎี หรือ ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า “ซีพีพีโมเดล” (CIPP Model) และใช้ข้อมูลจริงของหมู่บ้านเพื่อทำการประเมินโครงการ

กองทุนหมู่บ้านจะเป็นอนุระบบหนึ่งของหน่วยระบบชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือ กองทุนหมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นแล้วในแต่ละชุมชนท้องถิ่น ถือได้ว่าเป็นหน่วยอนุระบบ (A Subsystem Unit) ของหน่วยอนุระบบชุมชนท้องถิ่นนั้น หน่วยอนุระบบกองทุนหมู่บ้านย่อมต้องทำหน้าที่เคียงข้างและประสานเชื่อมโยงก้าวหน้าไปพร้อมๆ กับหน่วย อนุระบบอื่นๆ เช่น หน่วยอนุระบบการปกครอง หน่วยอนุระบบการทำอาชีพ หน่วยอนุระบบการนับถือศาสนา ฯลฯ เพื่อร่วมกันสร้างให้บรรลุผลผลิต (Output) โดยรวมของหน่วยอนุระบบชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ

หน่วยอนุระบบกองทุนหมู่บ้าน แต่ละกองทุนยังมีหน่วยอนุระบบย่อยๆ ของมันเองอีก ได้แก่ สมาชิกและผู้กู้แต่ละรายซึ่งย่อมต้องช่วยกันสร้างความเจริญและความเข้มแข็งให้แก่

กองทุนอย่างยั่งยืน ถึงแผนภาพต่อไปนี้จะแสดงให้เห็นองค์ประกอบและการทำงานอย่างเชื่อมโยงกันของหน่วยระบบกองทุน (หน่วยระบบ A) กับหน่วยระบบผู้กู้ทุกราย (หน่วยระบบ)

จากแผนภาพจะเห็นตามหลักการของทฤษฎีระบบ และสิ่งเหล่านี้ คือ

1. หน่วยระบบโดยรวมของกองทุนหมู่บ้านถูกสร้างขึ้นโดยบริบท คือ รัฐบาลและประชาชนในท้องถิ่น ตรงตามที่กล่าวไว้ว่าเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของบริบทที่จะสร้างหน่วยระบบและจัดหาปัจจัยนำเข้า ตลอดจนกำหนดกระบวนการทำงาน (Process) และกำหนดเป้าหมายผลผลิตของหน่วยระบบ

2. ปัจจัยนำเข้าที่เป็นบุคคลทั้งบุคคลภายในของชุมชน จะต้องมีความสัมพันธ์ที่พอดี มีจำนวนที่พอดีในขั้นตอนที่ได้รับคัดเลือก หรือจัดหามาเป็น “I” และจะต้องเข้าไปกระทำบทบาทหน้าที่ตามอย่างที่เหมาะสม ในช่วง “P” เพื่อสร้างให้เกิด “O” โดยที่ปัจจัยนำเข้าประเภทบุคคลดังกล่าวสามารถปรับปรุงสิ่งต่างๆ ในการเพิ่มเติมจากที่บริบทได้กำหนดไว้ก่อนหน้าทั้งเป็นการปรับปรุงตนเอง และ ตัวอื่นๆ ตลอดจน P และ O ข้อนี้เป็นจริงทั้งหน่วยระบบ A คือ หน่วยบริหารกองทุน และหน่วยระบบ B คือ หน่วยกิจการของผู้กู้แต่ละคน

3. ความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยระบบ A กับหน่วยระบบ B เริ่มตั้งแต่เงินให้กู้ซึ่งเป็น “O” ของหน่วยระบบ A เลื่อนมาเป็น “I” ของหน่วยระบบ B และเงินส่งคืนซึ่งเป็น “O” ของหน่วยระบบ B เลื่อนไปเป็น “I” ของหน่วยระบบ A

4. การพัฒนากองทุนหมู่บ้าน แท้จริงก็คือ การที่ “I” ประเภทบุคคลลุกขึ้นกระทำบทบาทต่างๆ ในการปรับปรุง “I” “P” และ “O” ของหน่วยระบบ A และ B ให้มีความเจริญเข้มแข็งและยั่งยืน

หลักการพื้นฐานของการประเมินเป็นการประเมินตามรายงานสภาพจริง หรือที่เรียกกันว่า “Authentic Evaluation”

รูปแบบการประเมินเป็นการประเมินเชิงระบบ คือ CIPP Model จะประเมินในด้านต่างๆ ดังนี้ คือ

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของชุมชน คำว่า “บริบท หมายถึง สภาพแวดล้อมซึ่งอยู่รอบๆ หน่วยระบบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าทั้งปวงของหน่วยระบบการบริหารจัดการและของหน่วยระบบกิจการของผู้กู้

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการของทั้งสองหน่วยระบบ คือ หน่วยระบบบริหารจัดการกองทุนและหน่วยระบบกิจการของผู้กู้

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้นในหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ และหน่วยระบบการดำเนินการของผู้กู้แต่ละราย

และจะดูถึงจุดเด่น จุดค่อย แต่การตัดสินคุณค่าความเด่น ความค่อยไม่ใช่เป้าหมาย สำคัญของการประเมิน แต่อาจทำในเชิงชี้แนะสำหรับตัวบ่งชี้บางตัวเท่านั้น ในการกำหนดเกณฑ์ สำหรับการตัดสินค่าของตัวบ่งชี้ทุกตัว แล้วจึงค่อยพิจารณาว่าควรกำหนดเกณฑ์ ตัดสินค่าสำหรับตัว บ่งชี้ใดบ้างแล้วจึงค่อยพิจารณาตัดสินตามเกณฑ์นั้น ส่วนตัวบ่งชี้ไม่มีการกำหนดเกณฑ์ก็เสนอผล โดยไม่มีการตัดสินค่า แต่เป็นการรายงานผลข้อมูลตามสภาพจริง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

คำว่า “ประชากร” (Population) ที่ใช้ในการประเมินมีความหมายว่ากลุ่มทั้งหมด ของสิ่งที่ต้องการศึกษาวิจัย นั่นคือ ประชากรในที่นี้ หมายถึง ประชากรที่อยู่ในหมู่บ้านคอนห้วยมัน ตำบลกฤษณา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

คำว่า “กลุ่มตัวอย่าง” (Sample or Sampling Group) ที่ใช้ในการประเมินหมายถึง กลุ่มที่ถูกเลือกจากประชากรขึ้นมาเป็นตัวอย่างเพื่อ ใช้แทนของประชากรในการศึกษาและกลุ่มตัว อย่างต้องมืองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. วิธีการสุ่มตัวอย่างจากประชากร ในการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างต้องทำให้ได้กลุ่ม ตัวอย่างที่มีสัดส่วนที่เพียงพอ ผู้เขียนจะกำหนดจำนวนไว้ 25% ของจำนวนครัวเรือนที่มีอยู่ในหมู่บ้านคอนห้วยมัน

2. ขนาดกลุ่มตัวอย่างต้องเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร คือ จะต้องมียุทธลักษณะที่ สท้อนคุณลักษณะของประชากร ได้เป็นอย่างดี โดยผู้เขียนจะเป็นผู้กำหนดเอง ดังนี้

- เพศ จะไม่จำกัดเพศคือจะเลือกทั้งชายและหญิง
- อายุ จะเลือกบุคคลที่จะให้ข้อมูลมีอายุ 15 ปีขึ้นไป
- การศึกษา จะไม่จำกัดการศึกษา
- ฐานะ จะไม่จำกัดฐานะ
- อาชีพ จะไม่จำกัดอาชีพ

3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ

ตัวชี้วัด (Indicators) หมายถึง ข้อความที่แสดงหรือระบุประเด็นที่ต้องการประเมิน หรือตัวแปรที่ต้องการศึกษานั้น จะบรรลุผลสำเร็จตามเกณฑ์นั้น จะมีสภาพหรือคุณลักษณะที่ค่อนข้างเป็นรูปธรรมอย่างไร ซึ่งตัวชี้วัดจะมีทั้งในส่วนที่แสดงลักษณะในเชิงปริมาณ เป็นการกำหนดค่า ตัวชี้วัดที่เป็นตัวเลขโดยใช้ค่าสถิติอย่างง่าย ๆ อาทิ ร้อยละ อัตราส่วน จำนวนหรือค่าเฉลี่ย เป็นต้น และในส่วนที่แสดงลักษณะในเชิงคุณภาพ เป็นการกำหนดค่าตัวชี้วัดในลักษณะของข้อความที่ระบุ ความคิดเห็น ความสอดคล้อง ความเหมาะสมตามความคิดเห็นของรายบุคคล หรือกลุ่มบุคคล ซึ่งใน

บางกรณีอาจจะต้องแปลงการกำหนดค่าในเชิงคุณภาพเป็นเชิงปริมาณให้อยู่ในรูปของร้อยละหรือสัดส่วนระหว่างสิ่งที่ต้องการได้ ขั้นตอนของการสร้างและพัฒนาตัวชี้วัด มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดตัวชี้วัด เป็นขั้นตอนของการนำจุดประสงค์หรือวัตถุประสงค์ของโครงการหรือประเด็นในการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวแปรที่สำคัญที่จะนำมาสร้างตัวชี้วัดได้อย่างสอดคล้องกับจุดประสงค์ของโครงการหรือประเด็นที่ต้องการประเมิน

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวชี้วัด เป็นขั้นตอนของการจำแนกประเภทและลักษณะของตัวชี้วัดที่ได้ โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิในการนำมาเพื่อกำหนดตัวชี้วัด

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดเกณฑ์ของตัวชี้วัด เป็นขั้นตอนของการกำหนดเกณฑ์ที่แสดงระดับคุณภาพหรือระดับความพึงพอใจของตัวชี้วัดว่าจะมีลักษณะเป็นอย่างไรทั้งในลักษณะของเชิงปริมาณ หรือคุณภาพ ซึ่งนำมาจำแนกเป็น 2 ลักษณะ

1) เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) เป็นเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น โดยใช้หลักเกณฑ์ของระดับที่ควรจะมี ควรจะได้ หรือควรจะเป็นของการดำเนินโครงการประกอบกับการใช้หลักเหตุผลของมาตรฐานของสิ่งที่ประเมิน โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ ร่วมกันกำหนดขึ้น

2) เกณฑ์สัมพัทธ์ (Relative Criteria) เป็นเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นจากหลักเกณฑ์การเทียบค่าจากโครงการที่มีลักษณะ หรือสถานการณ์ใกล้เคียงกันที่ได้รับความสำเร็จหรือมีมาตรฐานในการดำเนินการโครงการมาแล้ว หรือในบางกรณีอาจจะต้องนำไปเทียบค่ากับเกณฑ์ปกติ (Norm) ของการจัดโครงการ โดยทั่วไปและจะใช้เกณฑ์สัมพัทธ์ในกรณีที่ไม่มีเกณฑ์สัมบูรณ์

ตัวแปร (variable) เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการหาคำตอบของปัญหาการประเมินอาจมีค่าคงที่หรือแปรเปลี่ยนค่าไปได้ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะและ โครงสร้างของสิ่งที่ผู้ประเมินกำลังศึกษา ตัวอย่างของตัวแปรที่มีการศึกษาทางด้านสังคมวิทยา จิตวิทยาและการศึกษา ได้แก่ เพศ รายได้ การศึกษา การจัดชนชั้น ทางสังคม การเปลี่ยนอาชีพ ระดับความพึงพอใจ เจตคติ ความวิตกกังวล ผลสัมฤทธิ์ ฯลฯ อาจกล่าวได้ว่าคุณสมบัติอย่างหนึ่งของตัวแปรทั้งหลาย คือ ค่าของตัวแปร ซึ่งมีค่าแตกต่างกันไปตามลักษณะของตัวแปร โดยค่าของตัวแปรเหล่านี้อาจกำหนดแทนได้ด้วยตัวเลข (Numeric) หรือค่าที่ถูกกำหนดขึ้นจึงอาจสรุปได้ว่า สิ่งใดก็ตามที่มีค่าเดียวคงที่ไม่เปลี่ยนแปลง สิ่งนั้นไม่เป็นตัวแปร เช่น สุนัข คน แมว ชายหรือหญิง เป็นต้น เราเรียกสิ่งที่มีค่าเดียวนี้ว่า ค่าคงที่ (Constant) แต่ถ้าเป็นเชื้อชาติของคน ชนิดของแมว พันธุ์สุนัข เหล่านี้มีค่าไม่คงที่เพราะสามารถเปลี่ยนแปลงค่าไปได้ตลอดเวลา สิ่งใดก็ตามที่มีค่าเปลี่ยนแปลงได้หลายค่าหรือมีค่าไม่คงที่ เรียกว่า ตัวแปร (Variable)

ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา

ตัวชี้วัดบริบท หมายถึง ตัวชี้วัดสภาพแวดล้อมของหน่วยระบบ A เป็นสำคัญ

ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบกองทุนหมู่บ้าน แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

1. บริบทระดับประเทศ เช่น สภาพของดิน ป่าไม้ สภาพศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และตัวบ่งชี้อื่นๆ ในแบบรายงาน

ดังนี้

ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ หรือ ตัวชี้วัดบริหารรอบนอก ประกอบไปด้วยตัวแปร

1.1 ความยากจนของประเทศ

1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม

1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

1.5 ความเคื้อคร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน

1.6 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท บางคนเรียกว่าความล่มสลายของท้องถิ่นชนบท

1.7 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

1.8 อื่นๆ

2. บริบทระดับท้องถิ่น เช่น สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านและชุมชนนี้ สภาพป่า และหนองน้ำสภาพที่ดินทำกินของชาวบ้านในหมู่บ้านหรือชุมชน และตัวบ่งชี้อื่นๆ ในแบบรายงาน

ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น หรือ ตัวชี้วัดบริบทภายในท้องถิ่น ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

2.1 ประวัติกความเป็นมาของหมู่บ้าน

2.2 สภาพปัจจุบัน

2.3 ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน

2.4 ด้านวัฒนธรรม

2.5 ข้อมูลด้านอื่นๆ เช่น

- ลักษณะบางประการด้านเศรษฐกิจและอาชีพ เช่น การมีหนี้สินของชาวบ้าน การมีที่ทำกินของตนเอง การเช่าที่ทำกิน การมีทัศนคติอยากได้สิ่งนั้นสิ่งนี้ จนต้องขายทรัพย์สินเดิมหรือกู้หรือยืมสินทรัพย์การตลาดสำหรับผลผลิต และระดับฐานะทางการเงินหรือสินทรัพย์
- วัฒนธรรมประเพณี หรือแบบแผนการดำเนินชีวิตที่เด่นๆ ของท้องถิ่นหรือชุมชน

- ลักษณะบางประการที่เป็นสัญญาณในด้านดี ซึ่งจะเอื้อต่อการสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนให้แก่ชุมชน เช่น ความสามัคคี ความขยัน การมีแหล่งท่องเที่ยว การมีแหล่งอาหารเป็นต้น
- ลักษณะบางประการที่ส่งถึงความไม่เข้มแข็งของชุมชนหรือท้องถิ่น เช่น การละทิ้งถิ่น การแตกแยกของครอบครัว ความไม่สามัคคี โรคภัยประจำท้องถิ่น เป็นต้น

ตัวชี้วัดการประเมินโครงการ โดยภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยภาพตามแนวคิดเชิงระบบประกอบไปด้วย 2 หน่วยระบบดังนี้

1. หน่วยระบบ A หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้
2. หน่วยระบบ B หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้ดูแลราย

ดังนั้นในการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อที่จะประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จึงเป็นตามกรอบความคิดทฤษฎีที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งได้รายการตัวชี้วัดดังนี้

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator) สำหรับตัวชี้วัดบริบทของหน่วยงาน A นี้ก็คือตัวชี้วัดที่กล่าวมาแล้ว คือ จะมีตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ และตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น
2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
 - 2.1 นโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
 - 2.2 เงิน 1 ล้านบาท
 - 2.3 คณะกรรมการหมู่บ้าน
 - 2.4 ผู้สมัครขอผู้
3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ A ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
 - 3.1 การคัดเลือกผู้
 - 3.2 การแนะนำวิธีทำธุรกิจ
 - 3.3 การรับชำระหนี้
 - 3.4 การทำบัญชี
 - 3.5 การช่วยหาตลาด

4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่ ตัวแปร

- จำนวนผู้กู้
- ยอดเงินให้กู้

4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

- จำนวนผู้ที่กู้ได้
- จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้าน
- การขยายกิจการของผู้กู้
- การเกิดกิจการใหม่ๆ ขึ้นในท้องถิ่น

4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)

- กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็ง
- ท้องถิ่นมีเครือข่ายการเรียนรู้
- ท้องถิ่นมีเครือข่ายการตลาด
- ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัดของหน่วย B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1.1 ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดบริบทชนิดเดียวกับ ตัวชี้วัดระดับประเทศของหน่วย A

1.2 ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น ซึ่งเน้นตัวชี้วัดบริบทชนิดเดียวกับ ตัวชี้วัดระดับท้องถิ่นของหน่วยระบบ A

1.3 ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัว ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว
- ทรัพย์สินของผู้กู้และเครือญาติ
- หนี้สินนายทุนนอกระบบของผู้กู้
- หนี้สินธนาคารของผู้กู้
- อาชีพหลักของผู้กู้
- รายได้ของครอบครัว
- ประสบการณ์ในการดำเนินการ

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 2.1 เงินที่กู้มาได้
- 2.2 เงินอื่นๆ
- 2.3 สถานที่ วัสดุคิบ
- 2.4 เทคนิควิธีทำงาน
- 2.5 กำลังทำงาน
3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วย B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
 - 3.1 การทำกิจการถูกวิธี
 - 3.2 การหาตลาดที่ดี
 - 3.3 การหาวัสดุคิบที่ดี
 - 3.4 การทำบัญชี
 - 3.5 การวิเคราะห์ประเมิน
4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้
 - 4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่
 - รายได้เป็นเงิน
 - ผู้กูได้ผลผลิตเป็นสิ่งของ
 - 4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) ได้แก่
 - ผู้กูได้ขยายกิจการ
 - ผู้กูได้ทำกิจการด้วยเทคนิควิธีที่ดีขึ้นอันเนื่องมาจากการ ได้มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
 - 4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact) ได้แก่
 - ผู้กูมีการพึ่งตนเอง
 - ผู้กูมีศักยภาพ และมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน
 - การกลับคืนถิ่นของประชาชน

กล่าวโดยสรุป ตัวชี้วัดการประเมินโครงการ โดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B นั้นมีความเชื่อมโยงต่อกัน เช่น ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A บางตัว ต้องพึ่งผลผลิตของหน่วยระบบ B

ความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบ เพราะหน่วยระบบ A ประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้จากหน่วยระบบ B กล่าวคือ ถ้าหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กูประสบความสำเร็จ เงินที่ผู้กูชำระคืนก็จะส่งเข้าไปเป็นปัจจัยนำเข้าให้แก่หน่วยระบบ A มากขึ้น ในทำนองคล้ายกันกับผลผลิตของหน่วยระบบ A คือ ยอดเงินกู้ที่ให้กับผู้กู ถ้าออกไปสู่คนดีและมากพอ หน่วยระบบ B จะประสบความสำเร็จด้วย

ตัวแปรและลักษณะของค่าของตัวแปรของวัตถุประสงค์
 ประสงค์ประการที่ 1 เพื่อทราบว่าการลงทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บรรลุเป้าหมาย
 5 ข้อ เพียงใดอันได้แก่

1.1 การเกิดกองทุน

ตัวแปร

1. การมีกองทุนหมู่บ้าน

2. การมีความเข้าใจเกี่ยวกับ กองทุนหมู่บ้าน

3. ทักษะคนที่มียุทธศาสตร์กองทุนหมู่บ้าน

4. การมีวัตถุประสงค์ของกองทุน

5. แนวโน้มความเข้มแข็งและอยู่รอด ของกองทุน

6. ยอดเงินในปัจจุบันของกองทุน หมู่บ้าน

ลักษณะค่าของตัวแปร

- มีกองทุนอยู่ก่อนแล้วก็กองทุน
- มีกองทุนขึ้นมาใหม่จากเงินกองทุน 1
ล้าน
- มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน
มีบุคคลผู้เกี่ยวข้องช้กับกองทุนมาให้
ความรู้
- มีความต้องการอยากให้เกิดกองทุนฯ
- มีกองทุนฯ สามารถพัฒนาอาชีพและ
รายได้
- มีการพัฒนาอาชีพ
- มีการสร้างงาน
- มีการสร้างรายได้
- มีสวัสดิภาพของสมาชิกกองทุน
- มีผู้สนับสนุนให้เกิดกองทุน
- มีสมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมือ
สมัครเป็นสมาชิกกองทุน
- จำนวนสมาชิกกองทุน
- จำนวนเงินออมและเงินทุน
- ยอดคงเหลือของกองทุน 1 ล้าน

1.2 การมีระบบบริหารกองทุน

ตัวแปร

1. คณะกรรมการบริหารกองทุน

ลักษณะค่าของตัวแปร

- มีคณะกรรมการบริหารกองทุน
- จำนวนคณะกรรมการบริหาร
- มีการคัดเลือกคณะกรรมการตามระเบียบกองทุน

2. ระเบียบการบริหารกองทุน

- มีระเบียบการบริหารกองทุน
- มีการร่วมกันสร้างตามระเบียบ

3. การดำเนินงานของคณะกรรมการบริหาร

- มีการประชุมของคณะกรรมการ
- มีการรับสมัครสมาชิก
- มีการจัดทำบัญชีเป็นปัจจุบัน
- มีการรับเงินฝาก

4. การตัดคืนเงินกู้

- มีการระดมทุนเงินฝาก
- มีระเบียบการกู้เงิน
- มีระเบียบการคิดดอกเบี้ย
- ผู้กู้ที่ได้รับการพิจารณาเงินกู้
- ผู้ที่ไม่ได้รับการพิจารณาเงินกู้
- ผู้ที่มีความพอใจกับการเงินกู้
- ผู้ที่ไม่มีความพอใจกับการพิจารณาเงินกู้

5. มีการจัดสรรผลประโยชน์

- จำนวนยอดกองทุนสะสม จาก 1 ล้านบาท
- จำนวนดอกเบี้ยที่ได้รับ

1.3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง

ตัวแปร

1. มีความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีการปฏิบัติในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
3. มีความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพึ่งตนเอง
4. มีการปฏิบัติในเรื่องการพึ่งตนเอง
5. มีความเข้าใจในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. มีการปฏิบัติในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น

ลักษณะค่าของตัวแปร

- ได้รับความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง
- มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
- มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการบริหารกองทุน
- ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่อง การพึ่งตนเอง
- มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่อง การพึ่งตนเอง
- มีการนำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการบริหารกองทุน
- มีการนำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการประกอบอาชีพ
- ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น
- มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
- มีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการบริหารกองทุน
- มีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการดำเนินกิจการของผู้กู้

1.4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

ภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ และสังคมในที่นี้หมายถึงรวมถึงศักยภาพและแนวโน้มที่จะไม่ตกเป็นเหยื่อหรือเป็นทาสทางเศรษฐกิจและสังคมแก่นายทุน หรือผู้ปองร้ายหรือภัยจากธรรมชาติ ที่อาจจะเข้ามาในอนาคต

ตัวแปร

1. การกระตุ้นให้มีภูมิคุ้มกัน
ระดับของกองทุน โดยรวม

ลักษณะค่าของตัวแปร

- มีการชี้แนะเรื่องกองทุนให้ประชาชน
เข้าใจหลักการสำคัญที่ว่ากองทุน
หมู่บ้านเป็นของสมาชิกทุกคน มิใช่
เงินที่รัฐบาลให้รับ
- มีความเข้าใจของสมาชิกกองทุน
เกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนว่าจะ
ต้องช่วยกันรักษาเงินกองทุนด้วยตนเอง ถ้าผู้กู้ไม่ชำระคืนจะต้องจัดการ
กันเองให้ได้ มิใช่รอรัฐบาลจัดการ
- สมาชิกเห็นโอกาสในการใช้กองทุน
ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการ
การประกอบอาชีพ โดยไม่กู้หนีจาก
แหล่งที่มีดอกเบี้ยสูง
- ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการ
การประกอบอาชีพ โดยใช้หลักการ
พึ่งตนเองทางเทคโนโลยี
- ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการ
การประกอบอาชีพ โดยคำนึงถึงการ
บริโภคเองและมีตลาดที่แน่นอน

2. ภูมิคุ้มกันระดับกิจการของ
ผู้กู้แต่ละคน

1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

<u>ตัวแปร</u>	<u>ลักษณะค่าของตัวแปร</u>
1. ศักยภาพเดิมของบริบทมี มากนักน้อยเท่าใด	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพของป่า - สภาพของดิน - สภาพของหนองน้ำ - จำนวนของประชากร - อาชีพครั้งแรกของประชากร - ถนน - ไฟฟ้า - ประปา
2. การดำเนินงานเท่าที่ผ่านมามีศักยภาพในด้านต่างๆ	
2.1 ทุนด้านการเงิน	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนเงินกองทุนในหมู่บ้าน - จำนวนกลุ่มต่างๆ และจำนวนเงิน
2.2 ทุนด้านทรัพยากรทางกายภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนและลักษณะประชากร - การประกอบอาชีพ - สภาพของที่ดิน
2.3 ทุนทางวัฒนธรรมประเพณี	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนวัด/มัสยิด/โบสถ์ - การใช้ภาษาพื้นบ้าน - จำนวนผู้ที่จบการศึกษาในระดับต่างๆ
2.4 ทุนทางปัญญา	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวน โรงเรียน ในหมู่บ้าน - จำนวนผู้ที่จบการศึกษาในระดับต่างๆ - จำนวนนักเรียนในระดับต่างๆ - จำนวนภูมิปัญญาชาวบ้าน
3. มีความเข้มแข็งในการทำกิจการของผู้กั	
3.1 การเกษตร	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนผู้กัที่ดำเนินกิจการอย่างยั่งยืน
3.2 ค้าขาย	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนผู้กัที่ดำเนินกิจการอย่างยั่งยืน
3.3 การบริการในชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนผู้กัที่ดำเนินกิจการอย่างยั่งยืน
3.4 อุตสาหกรรมในครัวเรือน	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนผู้กัที่ดำเนินกิจการอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ประการที่ 2 การทราบว่ามีปัจจัยด้านบวก และด้านลบอะไรบ้างที่สนับสนุนหรือขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุน 1.1 – 1.5 ข้างต้น

2.1 ปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในการดำเนินการกองทุน

<u>ตัวแปร</u>	<u>ลักษณะค่าของตัวแปร</u>
1. การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน	- มีใครบ้างมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุนมีจำนวนมากน้อยเพียงใด
2. มีกองทุนเดิมในหมู่บ้าน	- จำนวนกองทุนเดิมในหมู่บ้าน - จำนวนเงินสะสมในหมู่บ้าน
3. มีกลุ่มองค์กรต่างๆ ในชุมชน	- จำนวนกลุ่มองค์กรต่างๆ ในชุมชน

2.2 ปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา

<u>ตัวแปร</u>	<u>ลักษณะค่าของตัวแปร</u>
1. มีการไม่สนับสนุนในการจัดตั้งกองทุน	- จำนวนผู้ไม่เห็นด้วยในการจัดตั้งกองทุนกองทุน
2. มีความไม่พึงพอใจในการจัดตั้งกองทุน	- จำนวนผู้ที่ไม่พึงพอใจในการตัดสินใจเงินกู้
3. ไม่มีเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยกลับเข้ากองทุน	- จำนวนผู้ที่ไม่ยอมส่งเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยกลับเข้ากองทุน

วัตถุประสงค์ประการที่ 3 การค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

3.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

<u>ตัวแปร</u>	<u>ลักษณะค่าของตัวแปร</u>
1. มีความสามัคคี	- ลักษณะของค่าตัวแปรในแบบรายงาน
2. มีความซื่อสัตย์	- ลักษณะของค่าตัวแปรในแบบรายงาน
3. ยกย่องคนทำดี	- ลักษณะของค่าตัวแปรในแบบรายงาน
4. มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	- ลักษณะของค่าตัวแปรในแบบรายงาน
5. มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม	- ลักษณะของค่าตัวแปรในแบบรายงาน
6. มีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัว	- ลักษณะของค่าตัวแปรในแบบรายงาน
7. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่น	- ลักษณะของค่าตัวแปรในแบบรายงาน
8. มีการรวบรวมตัวตั้งองค์กร	- ลักษณะของค่าตัวแปรในแบบรายงาน
9. มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก	- ลักษณะของค่าตัวแปรในแบบรายงาน

10. มีการช่วยเหลือสัตว์ เด็ก และกลุ่ม
ผู้ด้อยโอกาส	- ลักษณะของค่าตัวแปรในแบบรายงาน
11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม	- ลักษณะของค่าตัวแปรในแบบรายงาน
12. มีแผนงานชุมชน โดยสมาชิก	- ลักษณะของค่าตัวแปรในแบบรายงาน

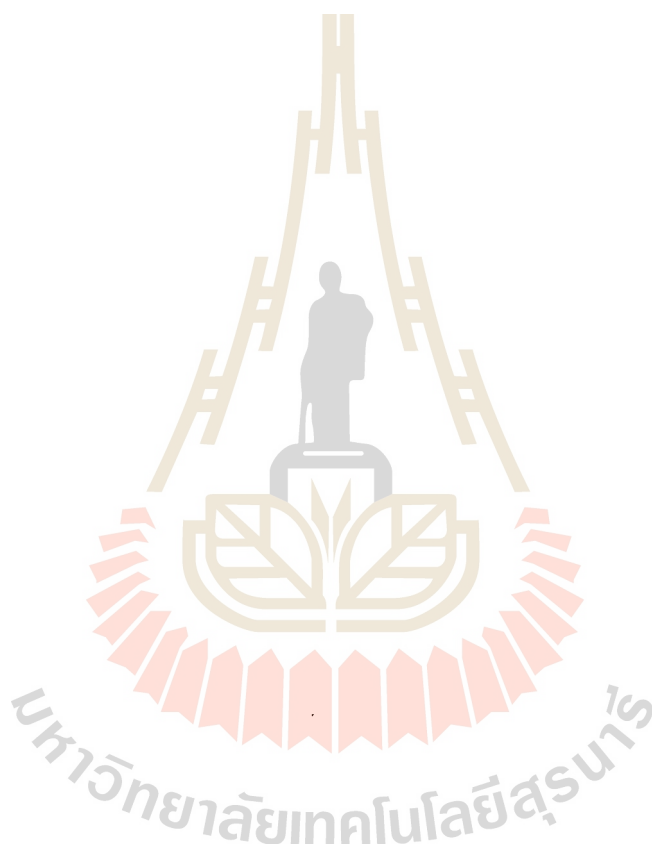
3.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะประชาชนในท้องถิ่น

ตัวแปร

ความเข้มแข็งของชุมชน

ลักษณะค่าของตัวแปร

- ทัศนะของประชาชนในท้องถิ่น

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

ผลการติดตามประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ซึ่งผู้วิจัยได้ประยุกต์รูปแบบการประเมินตามกรอบทฤษฎี ชิพพ์โมเดล (CIPP MODEL) นำมาวิเคราะห์ โดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการประเมินครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทระดับประเทศ

ตัวชี้วัด	ข้อมูล
1. ความยากจนของประเทศ	<ul style="list-style-type: none">- สืบเนื่องมาจากสภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำและปัญหาการว่างงานของประชาชน- การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในปัญหาเศรษฐกิจและสังคมบดความยากจนและการสร้างงานสร้างรายได้แก่ประชาชน
2. นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)	<ul style="list-style-type: none">- โครงการที่นำสินค้าพื้นเมืองเอกลักษณ์แต่ละท้องถิ่นมาทำการตลาดทั้งในและต่างประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ- เพื่อการสร้างงาน สร้างโอกาส สร้างคน การพัฒนาชาวบ้านและแนวคิดของลงผู้ประกอบการ ทำตลาดสินค้าพื้นเมืองอย่างเป็นระบบ
3. ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน	<ul style="list-style-type: none">- ความยากจนทำให้ประชาชนกู้เงินนายทุนนอกระบบ- การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเพื่อลดปัญหาการเป็นหนี้ของประชาชนและมีเงินทุนหมุนเวียน

ตัวชี้วัด	ข้อมูล
4.บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท บางคนเรียกว่าความล้มสลายของท้องถิ่น ชนบท	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนขาดความสามัคคีและความเชื่อมั่น ต่อผู้นำชุมชน - กระตุ้นให้ประชาชนมีความสามัคคีและการ เลือกผู้นำที่มีคุณธรรม

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

ตัวชี้วัด	ข้อมูล
1.ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน/ชุมชน	-เดิมขึ้นกับหมู่บ้านซำใต้หมู่ที่ 7 แล้วแยกออกมาตั้งอีกหมู่บ้านเพราะมีบ้านกระจัดกระจายจึงได้มารวมเข้าเป็นหมู่บ้านคอนหัวมันเพื่อทำไร่และทำอาชีพเกษตรกรรม
2.สภาพปัจจุบัน	-ชาวบ้านอยู่รวมกันเป็นกลุ่มหมู่บ้านมีความสามัคคีร่วมกันทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวมร่วมกับชุมชนมีครัวเรือน 56 ครอบครั
3.ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน/ชุมชน	-ค่อนข้างยากจนเนื่องจากชาวบ้านมีอาชีพรับจ้างทั่วไปบางครั้งครอบครัวไม่มีพื้นที่ทำกินเป็นของตนเอง -ชาวบ้านส่วนมากมีอาชีพเกษตรกรรมราคาผลผลิตทางการเกษตรจะมีราคาตกต่ำทำให้ชาวบ้านยังยากจนอยู่ ส่วนมากชาวบ้านจะทำไร่น้ำฝน ไร่ปะหลัง ไร่ฮ้อย และเลี้ยงสัตว์ วัว,หมู,ไก่ -ปัจจุบันที่หมู่บ้านคอนหัวมัน ทำนา 200ไร่ มีพื้นที่ทำการเกษตรต่าง ๆ 1,500 ไร่
4.ด้านวัฒนธรรม	-หมู่บ้านคอนหัวมัน ไม่มีวัดแต่ชาวบ้านไปทำบุญที่วัดของหมู่บ้านใกล้เคียงโดยชาวบ้านไปทำบุญทุกวันสำคัญทางศาสนาและประเพณีที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา -ชาวบ้านหมู่บ้านคอนหัวมัน ใช้ภาษาไทยและภาษาพื้นบ้าน คือภาษาอีสาน และภาษาโคราช -มีถนนลูกรังยาว 5 กม.
5.การเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภค	-มีถนนในหมู่บ้านยาว 1,500 เมตร -มีไฟฟ้าเข้าสู่หมู่บ้าน พ.ศ. 2533 -มีปะปาหมู่บ้าน พ.ศ. 2537
6.ป่าไม้	-ป่าสาธารณะประมาณ 800 ไร่

ลักษณะประชากร

หมู่บ้านดอนหัวมัน หมู่ที่ 10 ตำบล กฤษณา อำเภอ สีคิ้ว จังหวัด นครราชสีมา

ส่วนใหญ่เป็นเพศชายและเพศหญิงเป็นร้อยละตามกลุ่มอายุดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร

ลักษณะของประชากร	จำนวน	ร้อยละ
1.เพศ		
-ชาย	139	53
-หญิง	125	47
รวม	<u>264</u>	<u>100</u>
2.อายุ		
1วัน - 3ปีเต็ม	4	2
3ปี 1วัน - 6ปีเต็ม	26	9
6ปี 1วัน - 12ปีเต็ม	19	7
12ปี 1วัน - 14ปีเต็ม	30	11
15ปี 1วัน - 18ปีเต็ม	30	11
18ปี 1วัน - 50ปีเต็ม	120	46
50ปี 1วัน - 60ปีเต็ม	12	5
60ปี 1วันขึ้นไป	23	9
รวม	<u>264</u>	<u>100</u>
3.การศึกษา		
ระดับประถมศึกษา	5	14
ระดับมัธยมศึกษา	20	55
นักศึกษาผู้ใหญ่	10	28
สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา	1	3
รวม	<u>36</u>	<u>100</u>

แหล่งน้ำในหมู่บ้าน

ปัจจุบันมีแหล่งน้ำทั้งของสาธารณะและส่วนบุคคลเป็นแหล่งน้ำที่ใช้ได้ตลอดปี

บ่อน้ำตื้น	1 บ่อ
บ่อน้ำบาดาล	6 บ่อ
สระน้ำ	10 สระ
คลองน้ำ	1 แห่ง
ฝายกั้นน้ำ	1 แห่ง

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

2.ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยภาพรวม ดังนี้

2.1ผลการประเมินหน่วยระบบ A คือหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

2.1.1ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ดังนี้

1) นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านในหมู่บ้านพบว่าความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของชาวบ้านว่าเป็นการส่งเสริมการพึ่งพาตนเอง พัฒนาความคิดริเริ่มและแก้ไขปัญหาในด้านสังคมและเศรษฐกิจ โดยที่ไม่ต้องกู้เงินนอกระบบเป็นเงินที่รัฐบาลให้ถึงมือประชาชนโดยตรง

2) เงิน 1 ล้านบาท หมู่บ้านคอนหัวมัน หมู่ที่ 10 อำเภอสีคิ้ว ได้รับอนุมัติเงินกองทุนหมู่บ้านเมื่อวันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2545 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้นำเงินกองทุน 1 ล้านบาทนี้ไปฝากธนาคาร ออมสิน สาขาสีคิ้ว บัญชีเลขที่ 06-4307-20-063765-6 วันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2545

3) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมี 15 คนคือ

ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
1.นายคง หลั่นจันทิก	ประธานกองทุนหมู่บ้าน
2.นายสุเทพ หลั่นจันทิก	รองประธานกองทุนหมู่บ้าน
3.นางพรอมา โชพุดชา	เลขานุการ
4.นายอำนาจ ศรีคำภา	เหรัญญิก
5.นายสุคใจ สุตจันทิก	ผู้ตรวจสอบบัญชี
6.นายสวาสดี สุขล้อม	ผู้เปิดบัญชี
7.นายพวง มาศรีสุขธานี	ผู้เปิดบัญชี
8.นางทองใส เพ็งสระเกษ	ผู้เปิดบัญชี
9.นายสุเทพ คนสูงเนิน	นิติกรรม
10.นางแจ่มจันทร์ วังภูงา	นิติกรรม
11.นายโพธิ์ ชิมรัมย์	ผู้ช่วยเหรัญญิก
12.นางสมมาส ก้อนจันทิก	ผู้ช่วยเลขานุการ
13.นางบุญเสียง พูนจันทิก	ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์
14.นางทวย สุขล้อม	ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์
15.นางหนูพิศ มาศรีสุขธานี	ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์

คุณสมบัติของคณะกรรมการหมู่บ้าน

- อาศัยอยู่ไม่น้อยกว่า 2 ปี และเป็นผู้ที่มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์
- ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือไร้ความสามารถ
- เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบเสียสละมีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่บ้าน
- ไม่เคยรับโทษจำคุกและไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าทำผิดตั้งตำแหน่งหน้าที่
- ไม่เคยถูกไล่ออกจากราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

วิธีการ ได้มาซึ่งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

จัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน โดยได้รับคำแนะนำที่ถูกต้องจากพัฒนากรแล้วกำหนดวิธีการเลือกตั้งโดยการเลือกบุคคลที่มีคะแนนเสียงมากที่สุดและมีคุณสมบัติไม่ขัดต่อระเบียบและต้องมีผู้รับรองอย่างน้อย 2 คน

ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง

คณะกรรมการกองทุนมีวาระดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี เมื่อครบกำหนดระยะเวลา 1 ปี คณะกรรมการกองทุนจับสลากออกจำนวนหนึ่งของคณะกรรมการกำหนดและจัดให้มีการคัดเลือกบุคคลรับตำแหน่งภายใน 30 วันหลังจากคณะกรรมการชุดเก่าออกไป

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

	1) กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุน
จุดเด่น	- มีความโปร่งใส โดยที่คณะกรรมการกองทุนทุกคนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้กู้ - ผู้กู้เขียน โดย การ ที่ สามารถ ทำ ได้ จริง และ มี ความ เป็น ไป ได้ ทาง การ ตลาด เห็น ได้ ชัด ว่า มี ความ ค้ำ ค้ำ ต่อ การ ลง ทุน และ ตั้ง ใจ ปรองบ ภา ชี และ ชำ ระ คี น เงิน กู้
จุดด้อย	- สมาชิกผู้กู้ที่ไม่ได้รับการอนุมัติให้กู้เกิดความไม่พอใจ - ผู้กู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ไม่นำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์
	2) กระบวนการทำบัญชีกองทุน
จุดเด่น	- การทำบัญชีแย่งมีระบบตามขั้นตอนและกฎเกณฑ์ตามที่ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และ ชุม ชน เมือง กำหนด มา - ทำ บัญชี ตาม ข้อมูล ที่ ได้ รับ มา - มี การ ตรวจสอบ บัญชี โดย ที่ คณะ กรรมการ และ สมาชิก รับ รู้ ด้วย
จุดด้อย	- ข้อมูล ในการ ทำ บัญชี อาจ ไม่ ถูก ต้อง หรือ ข้อมูล ไม่ เป็น ความ จริง

2.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

	1) ผล โดย ตรง
จุดเด่น	- ชาว บ้าน ให้ ความ ร่วม มือ ใน การ ให้ ข้อมูล โดย ไม่ ปิด บัง เป็น ข้อมูล จริง - ชาว บ้าน ได้ รับ ข่า ว สาร และ การ ประชา สัม พันธ์ ที่ ดี เกี่ยว กับ กอง ทุน หมู่ บ้าน - สมาชิกกองทุนแบะคณะกรรมการกองทุนเป็นความสำคัญของกองทุนและมีความเข้าใจตลอดจนเห็นความสำคัญและการเข้าร่วมประชุมและการทำโครงการต่าง ๆ เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน - ได้ จำนวน ผู้ กู้ - ยอด เงิน ให้ กู้
จุดด้อย	- ชาว บ้าน บาง กลุ่ม แต่ เป็น ส่วน น้อย ที่ ได้ รับ การ ประชา สัม พันธ์ ไม่ ทัว ถึง - ชาว บ้าน ส่วน น้อย ที่ มี ความ เข้า ใจ ผิด และ ไม่ เข้า ใจ ใน กระบวนการ ของ กอง ทุน หมู่ บ้าน อาจ ไม่ ให้ ความ ร่วม มือ
	2) ผล กระทบ โดย ตรง
	- ทำให้ กระบวนการ ทำงาน ของ กอง ทุน หมู่ บ้าน และ ชุม ชน เมือง ได้ รับ เพราะ ชาว บ้าน และ สมาชิก กอง ทุน ให้ ความ ร่วม มือ ที่ ดี

- การขยายกิจการของผู้กู้
- การเกิดกิจการใหม่ ๆ ขึ้น ในท้องถิ่น
- จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้าน

3) ผลกระทบโดยอ้อม

- คณะกรรมการกับสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชาวบ้านมีเครือข่ายการเรียนรู้
- มีการพึ่งพาตนเองและความเข้มแข็งในชุมชนมากขึ้น
- มีภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจในท้องถิ่น

2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย

2.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B

1) ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของผู้กู้

จุดเด่น

- ผู้กู้มีประสบการณ์ในการดำเนินงานอยู่แล้วเพราะดำเนินงานมานานแล้ว
- มีความเหมาะสมในการดำเนินงานในพื้นที่
- มีการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการดำเนินงานอย่างถูกต้องโดยการใช้ประสบการณ์ที่ผ่านมา

จุดด้อย

- ผู้กู้ใช้ประสบการณ์ในการดำเนินงาน โดยไม่ใช้ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ทำให้ผลิตไม่ได้เพิ่มมากขึ้นเท่าที่ควรจะเป็น

2.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B

1) จำนวนเงินที่ได้จากการกู้ยืมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง

จุดเด่น

- ผู้กู้ได้รับเงินหรือ ไปลงทุนในการสร้างงานสร้างอาชีพ พัฒนาอาชีพให้ดีขึ้น
- ผู้กู้นำเงินที่ได้จากการกู้ยืมไปดำเนินงานจริงตามที่เขียน โครงการ

จุดด้อย

- จำนวนเงินกู้ไม่เพียงพอกับสมาชิก
- จำนวนเงินกู้ที่ให้ไปดำเนินงานที่ไม่เหมาะสม

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B

1) การทำกิจการอย่างถูกวิธีของผู้กู้แต่ละราย

จุดเด่น

- ผู้กู้นำเงินไปดำเนินงานที่เหมาะสมกับสถานที่ แหล่งวัตถุดิบและง่ายต่อการทำการตลาด
- การที่ผู้กู้นำเทคโนโลยีและความรู้แบบใหม่มาประยุกต์ใช้มาดำเนินงาน
- การนำเงินกู้มาบริหารอย่างถูกต้องตามระบบที่ได้วางเอาไว้เหมาะสม

จุดด้อย

- ขาดความรู้ใหม่ ๆ ในการดำเนินงาน
- ไม่มีความรู้ในด้านการตลาดทำให้ขายผลิตได้ในราคาไม่ดี

2.2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B

1) ผลโดยตรง

- ผู้กู้ได้รายได้เป็นเงิน
- ผู้กู้ได้ผลผลิตเป็นถึงของ

2) ผลกระทบโดยตรง

- ผู้กู้ได้ขยายกิจการ
- ผู้กู้ได้ทำกิจการด้วยเทคนิควิธีที่ดีขึ้นอันเนื่องมาจากการได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

3) ผลกระทบโดยอ้อม

- ผู้กู้มีการพึ่งตนเอง
- ผู้กู้มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน
- การกลับคืนถิ่นของประชาชน

3. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

จากการประมวลเทคนิควิธีการทำธุรกิจของผู้กู้มีอาชีพ เกษตรกรรม ปลุกพืชและเลี้ยงสัตว์ในหมู่บ้านโดยสรุปได้ว่า 50% ในหมู่บ้านชาวบ้านมีอาชีพทำไร่มันสำปะหลังและไร้อยู่มากที่สุด

4.1 อาชีพทำไร่มันสำปะหลังปัจจัยนำเข้าที่ดีได้แก่ สภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมในการปลูกริมน้ำและมีการรับซื้อในท้องถิ่น

กระบวนการที่ดีได้แก่ การจัดระบบการทำงานอย่างเป็นขั้นตอนคือการเตรียมพื้นที่ปลูกโดยการไถ 2 ครั้ง ที่ 2 ให้ใส่ปุ๋ยไปพร้อมกันกับการไถด้วยเพื่อประหยัดค่าแรงงานและทำให้พืชได้รับปุ๋ยอย่างทั่วถึงแล้ว ยกร่องเพื่อปลูกริมน้ำจะทำให้ดินมันสำปะหลังเป็นระเบียบและกำจัดวัชพืชได้ง่ายเมื่อมันสำปะหลังโตพอสมควรหรือมีวัชพืชขึ้นก็กำจัดวัชพืชและใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 เพื่อมันสำปะหลังจะได้มีหัวที่ใหญ่และสมบูรณ์เมื่อถึงกำหนดระยะเวลา 8 เดือนถึง 1 ปีก็สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้

ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะได้แก่การได้หัวมันที่ใหญ่และมีน้ำหนักมากมีปริมาณแป้งมากตามมาตรฐานที่โรงงานกำหนดควรจะได้หัวมัน 3 ตัน : 1 ไร่

4.2 อาชีพทำไร้อยู่ปัจจัยนำเข้าที่ดีได้สภาพดินและสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมมีตลาดรองรับคือมีโรงงานรับผลผลิตในท้องถิ่น

กระบวนการที่ดีได้ การจัดการคล้ายกับการปลูกริมน้ำแต่เน้นในเรื่องการกำจัดวัชพืชและการใส่ปุ๋ยมากกว่าการปลูกริมน้ำ การเก็บเกี่ยวผลผลิตไม่ควรจะเผาต้นอ้อย

เพื่อตัดเพราะทำให้ปริมาณน้ำตาลและน้ำหนักรวมของอ้อยก็จะลดด้วยทำให้คุณภาพไม่ดีดังนั้นไม่ควรเผาต้นอ้อยควรใช้วิธีสางใบแทน

ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่อ้อยควรจะมีลำคันทึใหญ่ และจะมีน้ำหนักมากเมื่อวัดปริมาณน้ำตาลความรเปอร์เซ็นต์ที่สูง เพราะทำให้ขายได้ในราคาที่สูงขึ้น ปริมาณของอ้อยที่ควรจะได้ 8 – 10 ตัน : 1 ไร่

4.สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

4.1การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทั้ง 5 ข้อ

1)การเกิดกองทุน

-ผู้นำชุมชนได้รณรงค์และประชาสัมพันธ์การทำประชาคมให้ชาวบ้านรับทราบเกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุนอย่างทั่วถึงและชี้แจงทำความเข้าใจให้เห็นความสำคัญในการจัดตั้งกองทุน

-มีการจัดตั้งคณะกรรมการกองทุนอย่างถูกต้องแบบโปร่งใสตามระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

-การทำบัญชีระดมเงินออมและเงินฝากประเภทต่าง ๆ

-การทำระเบียบกองทุน โดยการทำประชาคมจัดร่างระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไม่ขัดต่อระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีความสอดคล้องต่อวัฒนธรรมจารีตประเพณีเหมาะสมกับท้องถิ่นของตนเอง

2)ระบบการบริหารกองทุน

-มีการวางระบบการบริหารกองทุน โดยคณะกรรมการและสมาชิกมีส่วนร่วม

-มีการวางแผนจัดทำรายละเอียดแผนงานระยะสั้นระยะยาวและแผนการใช้เงิน

หรือทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน

-คณะกรรมการและสมาชิกกองทุนมีการจัดประชุมประชาคมให้มีการแก้ปัญหาแบบมีส่วนร่วม

-มีการแบ่งอำนาจหน้าที่ในการบริหารอย่างชัดเจนโดยการมอบหมายตามความเหมาะสมตามตำแหน่งที่แต่งตั้ง

-มีความเข้าใจในการสื่อสารและการประสานงานที่ดีในกองทุนหมู่บ้าน

-สมาชิกร่วมกันตรวจสอบและดูแลการบริหารงานของคณะกรรมการ

-มีการตรวจสอบการจัดทำบันทึกหรือรายงานกองทุนหมู่บ้านให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นระยะ ๆ

3)การเรียนรู้การพึ่งตนเอง

-ชาวบ้านมีการตรวจสอบและดูแลกันเอง

-มีการแก้ปัญหาตนเอง โดยการประชุมระดมความคิดในการแก้ไขปัญหา

-มีการจัดการอบรมการเรียนรู้และการพัฒนาความคิดริเริ่มภายในชุมชน

4) การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ

-มีการจัดทำโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ภายในหมู่บ้าน

-การรวมกลุ่มชาวบ้านจัดตั้งองค์กรในหมู่บ้านเพื่อแก้ปัญหาเรื่องราคาผลผลิต

5) การมีศักยภาพและความเข้มแข็ง

-การมีเงินทุนหมุนเวียนเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุน สร้างงาน สร้างอาชีพ

เสริมสร้างรายได้ให้กับประชาชนในชุมชน

-ชาวบ้านในชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านด้วยภูมิปัญญาของตนเอง

เอง

-มีการถือฤกษ์ประ โยชน์ต่อผู้ค้าโอกาสในหมู่บ้าน

-มีความสามัคคีที่ดีได้จากการประชุมและการบำเพ็ญประโยชน์ภายในหมู่บ้าน

4.2 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์

1) ปัจจัยด้านบวก

-การได้รับเงิน 1 ล้านบาท

-นโยบายการพัฒนาท้องถิ่นและชุมชนของรัฐบาล

-การแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจในระดับรากหญ้า

-เป็นการกระจายโอกาสให้แก่ประชาชนในการสร้างงาน สร้างอาชีพ พัฒนา

อาชีพให้และการเพิ่มรายได้

-เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน

2) ปัจจัยด้านลบ

-จำนวนเงินไม่เพียงพอกับสมาชิก

-จำนวนเงินที่ให้ออกของสมาชิก

4.3 การเกิดองค์การเครือข่ายของการเรียนรู้

-เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ได้จัดอบรมผู้นำหมู่บ้านและคณะกรรมการกองทุนเกี่ยวกับ

ระเบียบกองทุน

-ที่อาสาสมัคร ในหมู่บ้าน ไปทำความเข้าใจและให้ความรู้เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้แก่ชาวบ้านในหมู่บ้าน

-มีศาลาประชาคมติดข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและข่าวอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ชาวบ้านให้ได้ศึกษาหาความรู้

-มีผู้นำหมู่บ้านที่เอาใจใส่เกี่ยวกับข่าวสารจัดประชุมและกระจายความรู้สู่ประชา

ชน

4.4ความเข้มแข็งของชุมชน

1)ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด

-สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคี มีความซื่อสัตย์ ยกย่องคนทำความดี มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

-สมาชิกมีการหาความรู้เพิ่มเติมให้กับตนเอง

-สมาชิกมีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้

-ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่นอยู่พร้อมหน้ารักใคร่ปรองดองกัน

-ในชุมชนมีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กรประชาชนเพื่อช่วยเหลือกันภายในชุมชน

-มีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกชุมชนเป็นประจำโดยการประชุมหรือเสวนา

-มีการช่วยเหลือเด็กคนชรา คนพิการผู้ด้อยโอกาสภายในชุมชน

-การมีผู้นำที่มีคุณธรรม

-ชุมชนสามารถร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชนได้ โดยมีแผนงานที่คิดโดยสมาชิกใน

ชุมชน

2)ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนคติของประชาชนในท้องถิ่น

-ที่เงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน

-ไม่มีการกู้ยืมระบบภายในหมู่บ้าน

-การมีอาชีพที่มีรายได้แน่นอนในการเลี้ยงครอบครัว

-สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคีและมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. สรุป อภิปรายผล

1.1 สรุป

จากการติดตามผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ของหมู่บ้านคอนหัวมันหมู่ที่ 10 ตำบลกฤษณา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา สรุปได้ดังต่อไปนี้

1.1.1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1) ท้องถิ่นชุมชนมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือสวัสดิภาพของสมาชิก

2) ท้องถิ่นชุมชนที่มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

3) ท้องถิ่นชุมชนมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่ม เพื่อแก้ปัญหาของตนเองมีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบเพียงพอ

4) เศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกันกับทั้งสังคมมีภูมิคุ้มกัน

5) ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

1.1.2. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในชุมชนท้องถิ่นที่ผู้วิจัยปฏิบัติงาน

ขั้นที่ 3 ใช้ชีพพีโมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านและกำหนดตัวบ่งชี้ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล

ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร. บางส่วนทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

ขั้นที่ 5 ประมวลผลสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่ต้องเขียนในบทที่ 3 และบทที่ 4

ขั้นที่6 ลงมือเขียน บทที่ 1 – 5 บรรณานุกรมและภาคผนวกจนสมบูรณ์ตามแนวทางที่มีคำอธิบายในชุดสารนิพนธ์ในโครงร่างที่เป็นชุดภาคผนวก ก

1.1.3. ผลการดำเนินการ

1.ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม คือ

1.1ผลการประเมินหน่วยระบบ A คือหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ดูแล

1.2ผลการประเมินหน่วยระบบ B คือหน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้ดูแลแต่ละราย

2.ผลการประมวลผลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้ดูแล

3.ผลการทดลองวิธีการใหม่

4.ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.2. อภิปรายผล

1.2.1.การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านคอนหัวมัน หมู่ที่10 ตำบลกฤษณา อำเภอสีคิ้ว

วัตถุประสงค์ข้อ1 การเกิดกองทุนหมู่บ้านคอนหัวมันเกิดจากความร่วมมือของคนในชุมชนและมีแนวโน้มที่คนในชุมชนจะมีส่วนร่วมมากขึ้น

วัตถุประสงค์ข้อ2 การมีระบบบริหารกองทุนคอนหัวมันจัด โครงการสร้างองค์กรอย่างชัดเจนมีการตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนและมีการแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างถูกต้อง

วัตถุประสงค์ข้อ3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเองของกองทุนหมู่บ้านคอนหัวมันเปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอแต่ยังไม่ถึงขั้นพึ่งตนเองได้ทั้งหมดยังคงอาศัยความร่วมมือจากภายนอกอยู่

วัตถุประสงค์ข้อ4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมคนในหมู่บ้านคอนหัวมันมีการรวมตัวเป็นกลุ่มในการประกอบอาชีพเช่น เลี้ยงไก่ และมีแนวโน้มการจัดตั้งสหกรณ์ในชุมชนได้

วัตถุประสงค์ข้อ5 การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นคนในหมู่บ้านคอนหัวมัน มีความซื่อสัตย์ ร่วมมือร่วมใจ มีความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน

1.2.2.ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

1.2.2.1ปัจจัยด้านบวก

1) ประสบการณ์ของคนในชุมชนที่ประสบความล้มเหลวมาก่อนจึงได้อาศัยเป็นบทเรียนที่ให้คนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรวมตัวกันเป็นกลุ่มในการประกอบอาชีพเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำซาก

2) มีการร่วมมือกันในการจัดตั้งกลุ่มองค์กรต่าง ๆ

3) มีการจัดตั้งกองทุนเดิมในหมู่บ้าน

1.2.2.2 ปัจจัยด้านลบ

1) คนในชุมชนยังมีสภาพเป็นลูกหนี้ของธนาคาร และนายทุนมีดอกเบี้ยค่อนข้างสูงทำให้ขาดเงินหมุนเวียนเพราะเงินส่วนหนึ่งต้องนำไปชำระหนี้ทำให้ไม่สามารถดำรงทุนให้เติบโตได้ในระยะเวลาอันสั้น

2) มีผู้ไม่เห็นด้วยในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านแต่มีจำนวนน้อยมาก

1.2.3. การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้

จากการปฏิบัติงานภาคสนามผู้วิจัยได้สร้างเครือข่ายองค์กรย่อยในชุมชนได้แก่กลุ่มสมาชิกผู้ประกอบอาชีพผู้ปลูกอ้อย และปลูกมันสำปะหลังองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อเสริมประสิทธิภาพและความเข้มแข็งแก่แรงในการดำเนิน โครงการตลอดจนการสร้างเครือข่ายกับองค์กรภายนอกชุมชน

1.2.4. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย

คนในชุมชนรู้หน้าที่ของตนเองกระบวนการสื่อสารหรือการสื่อความเข้าใจแบบไม่เป็นทางการที่มีประสิทธิผลการอยู่ในชุมชนอย่างมีสันติซึ่งเป็นการเขียนตัวชี้วัดที่แตกต่างไปจากตัวชี้วัดใน บร. 2 และเปรียบเทียบกัน ใน บร. 7

1.2.5. ผลโดยตรงและผลกระทบต่าง ๆ คือ

1) ผลโดยตรง (Immediate Result) เมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่งสมาชิกที่กู้เงินไปดำเนินการก่อให้เกิดรายได้และสามารถนำเงินส่งคืนกองทุนทั้งกองทุนทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยทำให้กองทุนเติบโตขึ้น

2) ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) สมาชิกผู้กู้เงินไปดำเนินโครงการสามารถปลดเปลื้องภาระหนี้สินได้และเพิ่มศักยภาพในการประกอบและสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้เข้มแข็งกว่าแต่ก่อน

3) ผลกระทบโดยอ้อม (Indirect Impact) วิถีชีวิตคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปทางที่พึงประสงค์ก่อให้เกิดสันติสุขในชุมชน

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุน ฯ เป็นการเขียนว่าผู้วิจัยได้พบประเด็นใดบ้างที่ควรเสนอแนะให้มีการแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่1 สมาชิกบางคนไม่ศึกษาและทำความเข้าใจในระเบียบควรให้จัดมีการประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจโดยการมีมติและข้อกำหนดโดยให้สมาชิกยอมรับในมติหรือระเบียบที่ได้ตกลงกัน

2.2 ข้อเสนอแนะการบริหารกองทุนเป็นการเขียนว่าผู้ทำสารนิพนธ์ได้พบประเด็นใดบ้างที่ควรเสนอแนะให้มีการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่1 คณะกรรมการและสมาชิกขาดการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาโดยผู้แทนกรรมการและบัณฑิตกองทุนสนับสนุน เพื่อจัดเวทีส่งเสริมให้มีการจัดทำหรือวางแผนการทำงานในภาพรวม

ข้อเสนอแนะข้อที่2 การกำหนดแผนระยะสั้น ระยะยาวและแผนการใช้เงินหรือทรัพยากรที่มีอยู่ควรจัดทำรายละเอียดแผนงาน กิจกรรมและงบประมาณรองรับ

2.3 ข้อเสนอแนะนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน เป็นการเขียนว่าผู้วิจัยได้พบประเด็นใดบ้างที่ควรเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไข หรือแนะนำเกี่ยวกับการนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่1 ผู้กู้ไม่นำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ ควรชี้แจงและทำความเข้าใจให้ผู้กู้เห็นความสำคัญของการกู้และการใช้เงินกู้โดยมีข้อกำหนดหรือข้อบังคับและบทลงโทษทางเศรษฐกิจและสังคม

ข้อเสนอแนะข้อที่2 ผู้กู้ไม่เข้าใจวิธีการบริหารเงินมีกรรมการและบัณฑิตไปอบรมและถ่ายทอดความรู้แก่กรรมการหรือสมาชิกรายอื่น ๆ เกี่ยวกับการทำบัญชี รับ - จ่าย แล้วจัดทำหนังสือคู่มือให้คณะกรรมการและสมาชิกอ้างอิง

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดและอำเภอ เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. สำนักเลขาธิการนายรัฐมนตรี. 2544. คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง, สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
- นงลักษณ์ เดชะพิพงษ์. 2545. จุดเด่น จุดด้อยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. ศรีษะเกษ : วารสาร การศึกษานอกโรงเรียน
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (บรรณาธิการ). 2544. รวบรวมบทความทางการประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 6 ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ [สปรส], 2545. วิจัยรพท. ตำรวจกองทุนหมู่บ้าน. ประชาชาติธุรกิจ
- สัมพันธ์์ เตชะอริก. (31 มกราคม 2545). การบริหารกองทุนล้านบาทให้มีประสิทธิภาพ.